

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ
จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกชัย ปราภวงนตรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มีนาคม 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ

จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกชัย ปราบมนตรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

พฤษภาคม 2558

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ
จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พฤษภาคม 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของ นายเอกชัย ปราบมนตรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(ดร.ไพรัช พินชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศรชัย ท้าวมิตร)

..... กรรมการ
(ดร.ยุธนา ปราณีต)

คณะสัจคมศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะสัจคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปลายารุโณ)

วันที่ 11 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2558

5520750332052 : สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง ; ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน/การจัดทำแผนพัฒนาตำบล

เอกชัย ปราภมมนตรี : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด. (RESIDENTS' PARTICIPATION IN DRAWING UP TAMBON DEVELOPMENT PLANS TAMBON PHRA CHAO ADMINISTRATION ORGANIZATION IN CHIANG KHWAN DISTRICT, ROI ET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : ดร.ไพรัช พื้นชมภู, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ, 123 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

สารนิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน, และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า : 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้นด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล ตามลำดับ, 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน, และ 3) ประชาชนได้เสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น อบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมในร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนาท้องถิ่นลงแผนพัฒนาตำบล ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และควรจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

5520750332052 : MAJOR : POLITICAL SCIENCE ; M.PL.SC. (GOVERNMENT)

KEYWORDS : RESIDENTS' PARTICIPATION/DRAWING UP TAMBON DEVELOPMENT PLANS

EAKKACHAI PRAMONTRI : RESIDENTS' PARTICIPATION IN DRAWING UP TAMBON DEVELOPMENT PLANS TAMBON PHRA CHAO ADMINISTRATION ORGANIZATION IN CHIANG KHWAN DISTRICT, ROI ET PROVINCE. ADVISORY COMMITTEES : DR.PHAIRAT PHUENCHOMPHOO, Ph.D., CO-ADVISOR : ASST.PROF.DR. SOMKIET KIETJAREON, D.P.A., 123 PP. 2015

This thematic paper serves the purposes: 1) to study residents' participation in drawing up tambon development plans of Tambon Phra Chao Administration Organization in Roi Et's Chiang Khwan district, 2) to compare their participation in drawing up its tambon development plans to variables of their genders, ages and educational qualifications, and 3) to regulate suggestions for their participation in its tambon development plans. The samples comprise 295 household heads or household representatives living in its authorized area. The research instrument is five rating scale questionnaires with thirty questions, each of which possesses the reliability .91. The statistics used for the research incorporate: percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test, testing pair differences by means of Scheffe.

Outcomes of research findings: 1) Residents' participation in drawing up tambon development plans of Tambon Phra Chao Administration Organization in Roi Et's Chiang Khwan district has rated 'neutral' in the overall aspect. In terms of a single one, four aspects have scored the same. All of them placed in descending orders of means take in: collaborative brainstorming of requirements, collaborative implementation, collaborative operation, and collaborative follow-up including assessment respectively. 2) The hypothesis testing results have been found that variables of their genders, ages and educational qualifications show no significant differences in their participation in drawing its development plans in the overall aspect. 3) Suggestions for their participation in drawing up its development plans: 1) Residents should be encouraged to take part in becoming the panel for supervision and acceptance following its plans and projects. 2) They should be motivated to join community hearings for setting ongoing problems and requirements to write them down in its development plans. 3) A training course and seminar on imparting residents with its processes of procurement. In addition, development plans should be drawn in as to cover economic, social and cultural domains.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอลำดวน จังหวัดร้อยเอ็ด” สำเร็จได้เพราะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้เปิดสอนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พันธภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.สุกัญญา ชัยมุสิก ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ศรชัย ท้าวมิตร และ ดร.ยุทธนา ประณีต คณะกรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ดร.ประพิศ โบราณมูล จำปีดำรงค์ บรรเลง ยุบลเขต และนายสุวิษ สุวรรณศรี ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี และขอขอบคุณประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยดี

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด/บรรณารักษ์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดทุกท่านที่อนุเคราะห์ และให้ความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ให้คำชี้แนะ แนะนำด้วยดีเสมอมา

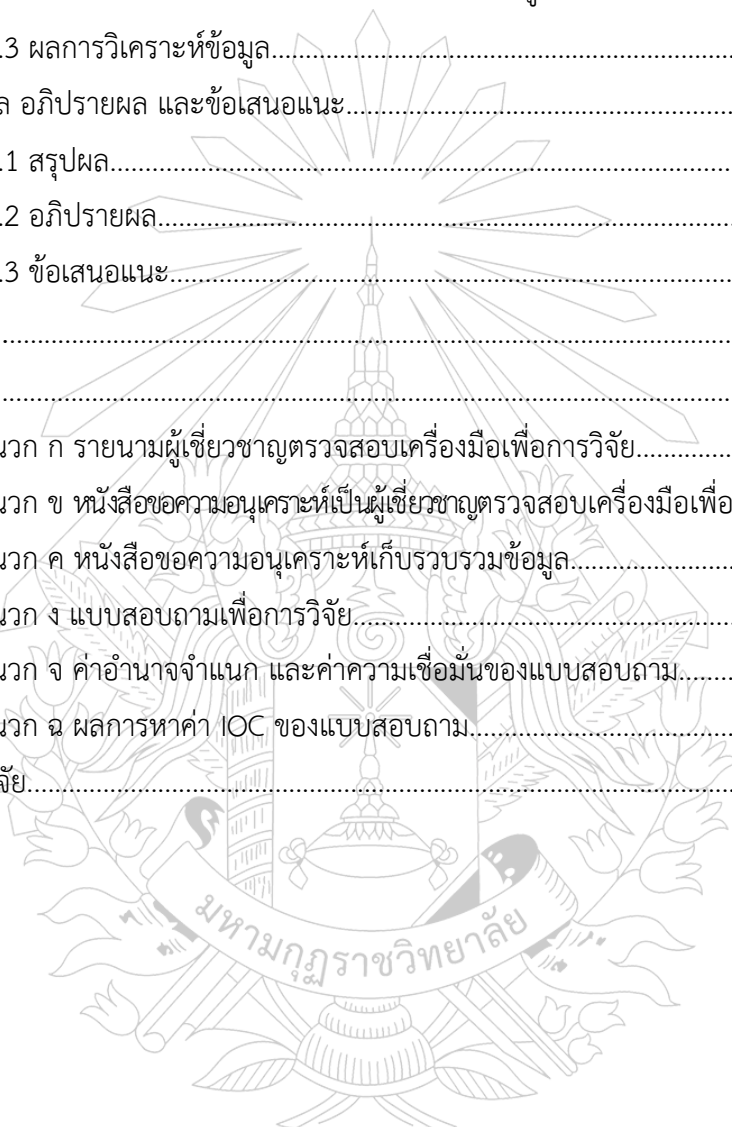
คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกชัย ปรามมนตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.6 คำนิยมศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	24
2.4 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย.....	39
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	56
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	58
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

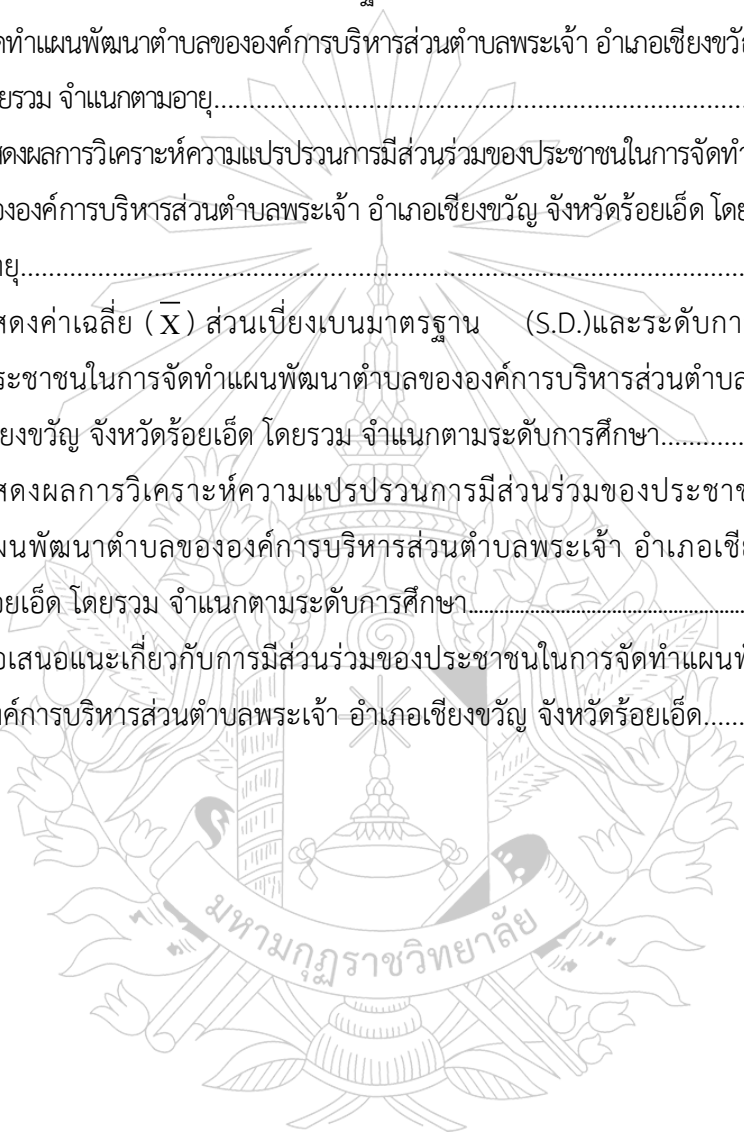
บทที่	หน้า
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
5.1 สรุปผล.....	83
5.2 อภิปรายผล.....	86
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	108
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	116
ภาคผนวก ฉ ผลการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม.....	119
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	123

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	56
4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	65
4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	66
4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	66
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน.....	67
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอ เชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวมและรายข้อ.....	68
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำ แผนพัฒนา โดยรวมและ รายข้อ.....	69
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วม ปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ.....	70
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอ เชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	71
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ.....	72

ตารางที่	หน้า
4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ.....	74
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ.....	75
4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ.....	77
4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	78
4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	80
4.15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด.....	81

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	21
2.2	แสดงลักษณะของการวางแผน.....	24
2.3	แสดงโครงสร้างการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า.....	41
2.4	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นและ ดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดในการรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ที่ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี โดยกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ร่วมปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ ที่วางไว้ตามช่วงเวลาที่กำหนด ร่วมควบคุมติดตาม วัดและประเมินผลโดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้นๆ จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบจากประชาชนได้ จึงถือได้ว่าการวางแผนเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เพื่อให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถวางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2547, หน้า 6) อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีปัญหาความเพิกเฉยในสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในท้องถิ่นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศที่มีการปกครองที่เข้มแข็ง จากการที่ประชาชนไม่สนใจต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจทำให้การจัดบริการสาธารณะไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2547, หน้า 6)

องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด **ประมาณ 5 กิโลเมตร** มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม อยู่ในระดับเหนือน้ำทะเล ประมาณ 138 - 481 เมตร เขตการปกครอง 12 **หมู่บ้าน มีครัวเรือน จำนวน 1,123 ครัวเรือน** ได้ยกฐานะจาก สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2537 และได้ปรับขนาดเป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบลขนาดกลางเมื่อปี พ.ศ. 2553 ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคือ ทำนาและเลี้ยง

สัตว์ ส่วนสภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้านั้นมีหลายด้าน เช่น ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน รายได้ และการมีงานทำ ปัญหาสาธารณสุขและอนามัย ปัญหาน้ำกินน้ำใช้และเลี้ยงสัตว์ ปัญหาความรู้เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และป่าชุมชนถูกบุกรุก จากสภาพปัญหาดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้าได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและกำหนดแผนในการปรับปรุงและพัฒนาไปพร้อมๆ กันหลาย ๆ ด้าน ซึ่งในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนจะต้องตระหนักเห็นความสำคัญและเข้าไปมีส่วนร่วม จึงจะทำให้แนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ๆ ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นไปตามกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวมทั้งได้มีการจัดตั้งประชาคมชุมชนซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่เป็นกลไกในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จัดทำขึ้นโดยฝ่ายเจ้าหน้าที่และผู้บริหารเท่านั้น ถึงแม้ว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีกระบวนการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และ สร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชน ทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม และองค์กร อาสาสมัคร รูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลก็ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนเท่านั้น (องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า, 2550, (อัดสำเนา)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จึงสนใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด จาก 12 หมู่บ้าน จำนวน 1,123 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ
- 2) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา
- 3) ด้านร่วมปฏิบัติ
- 4) ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.2 ได้ทราบผลการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

1.5.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพัฒนาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากขึ้น และตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1) **ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ** หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดกำหนดความต้องการในแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ เข้าไปมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น ร่วมกับ อบต. กำหนดนโยบาย วางแผนกำหนดแผนงานหรือโครงการ กิจกรรมของ อบต. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการระบุปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านเสนอในที่ประชุม ได้ออกเสียงสนับสนุนปัญหาความต้องการหรือได้คัดค้านข้อมูลการกำหนดปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุมของหมู่บ้าน ได้ร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. และได้ร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านหรือความต้องการของตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต.

2) **ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา** หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน ร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน และร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) **ด้านร่วมปฏิบัติ** หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ในขั้นตอนนี้ร่วมปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานและการพัฒนาของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต. ร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในแผนพัฒนา อบต. เข้าร่วม

ในการดำเนินงานโครงการด้านพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่กรรมการตรวจรับการจ้างโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารความก้าวหน้าของท้องถิ่นและการดำเนินงานของ อบต. ให้ประชาชนรับทราบ มีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาตามโครงการของ อบต. เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาของ อบต. คำนึงถึงงบประมาณ เวลา และทรัพยากรที่ใช้ไป

4) ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ในขั้นตอนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา หรือโครงการ ตามแผนพัฒนา อบต. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน อบต. มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจ้างร่วมกับ อบต. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลค่าใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. และเข้าร่วมในการประเมินผล การปรับปรุงแผนงานโครงการของแผนพัฒนา อบต. ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต.

ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง แผนพัฒนาประจำปี ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2556 และนำไปใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ.2557

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งในอำเภอเชียงขวัญ ในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่เสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะทั่วไปของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม สารนิพนธ์ฉบับนี้โดยจำแนกออกเป็น เพศ อายุ และอาชีพ

1) เพศ หมายถึง คุณลักษณะทั่วไปด้านเพศของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม สารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็น (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง อายุจริงของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยจำแนกเป็น 3 ช่วง คือ (1) 20-40 ปี, (2) 41-50 ปี, และ (3) เกิน 50 ปี

3) ระดับการศึกษา หมายถึง การสำเร็จการศึกษาจริงของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาหรือ ปวช. และ(3) อนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation)

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในที่นี้จะขอนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง “การที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและความคุ้มครองใช้และการกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง”

สุจินต์ ดาววิระกุล (2527, หน้า 18) ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตัวเอง และมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งที่ปรารถนาหรือตั้งไว้”

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) กล่าวไว้ใน “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และ สร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม และ

องค์กร อาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้”

จาร์ส บุญเชื้อ (2537, หน้า 13) ได้กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงการที่ประชาชนในชนบท สามารถที่แสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดอันดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยเน้นที่การใช้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท”

ปรัชญา เวสารัชช์ (2538, หน้า 36 - 38) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

- 1) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา
- 2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิด แรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2538, หน้า 19) ระบุว่า การมีส่วนร่วมคือ “การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย”

ดุขฎิ อายวัฒน์ (ม.ป.ป., หน้า 36-38) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุดโดยที่การร่วมอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมทั้งรายบุคคล กลุ่มคน จนถึงองค์กร ซึ่งมีความสอดคล้องกัน การเข้ามารับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์”

นิพัทธ์เวช สืบแสง (2544, หน้า 18)) ได้ให้คำจำกัดความของ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของงานรวม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเองโดยที่กระบวนการของการมีส่วนร่วม นั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน การสาเหตุของปัญหาหาวิธีแก้ไข ปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา”

ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2544, หน้า 42-47) ได้เสนอสรุปแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการมีส่วนร่วมดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษา (Consultative Participation) หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นหรือคำปรึกษา เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะค่อนข้างมากในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน คำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น ไม่ควรสรุปความเห็นของชุมชน โดย

ไม่ได้ศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้ง และทุกฝ่ายควรร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐานแนวโน้มในการพัฒนา รวมทั้งจุดเด่นจุดด้อยของชุมชน

2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Participatory through Representatives) คือ มีส่วนร่วมตัดสินใจ ในฐานะผู้แทนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ ประจำปีของโรงเรียน เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาต้องการให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ สถานศึกษาและชุมชนต้องร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพ โดยการบริหารระดับล่างเป็นการตัดสินใจเพื่อควบคุมดูแล ส่วนการบริหารระดับสูงเพื่อการตัดสินใจเพื่อการวางแผนและจัดองค์กร

3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (Direct Participation at Grassroots Level) เป็นการมีส่วนร่วมดำเนินการในระดับปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ โดยการจัดการเรียนรู้เป็นภารกิจหลักในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน โดยเชื่อมโยงกับสภาพปัญหา ความต้องการและศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีทรัพยากรที่เป็นองค์ความรู้ทั้งธรรมชาติ ภูมิปัญญาทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีระบบคิดและการสั่งสมมายาวนาน เพื่อให้การจัดการศึกษาสนองต่อการพัฒนาชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2549, หน้า 10-12) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และต่อหน่วยงานได้อย่างเต็มที่ ไว้ 4 รูปแบบคือ 1) การปรึกษาหารือ (Conductive Management) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของคณะกรรมการ (Committee) เช่น คณะกรรมการโครงการ คณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการเฉพาะกิจ หรือคณะกรรมการที่เรียกชื่ออย่างอื่น รูปแบบนี้เป็นการกระจายอำนาจการบริหาร และการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินการด้วย ระบบการปรึกษาหารือนี้เหมาะสำหรับใช้ผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป โดยการมอบหมายหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ประธานโครงการ ประธานคณะกรรมการหรือกรรมการเป็นต้น 2) กลุ่มคุณภาพ (Quality Control Circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มบุคคล 3-10 คน ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน รูปแบบกลุ่มคุณภาพนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานระดับปฏิบัติหรือระดับหัวหน้างาน เพราะเป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา

การให้บุคคลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบและตระหนักในงานที่ปฏิบัติให้กับผู้ร่วมงาน จะช่วยให้บรรยากาศการทำงานมีสภาพน่าพึงพอใจเป็นบันไดนำไปสู่การยอมรับ นับถือ ความรักความผูกพันระหว่างบุคคลต่อบุคคล และระหว่างบุคคลต่อบุคคล เป็นการนำศักดิ์ศรีและความหมายอันลึกซึ้งมาสู่งานที่เขาทำอยู่ การเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้เกิดการผลักดัน เกิดจินตนาการเพื่อสร้างสรรค์ และเกิดความคิดหลักแหลมในงานใหม่ ๆ ช่วยให้เกิด

ความเข้าใจอันดีในการบริหาร และเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกประสบผลสำเร็จของผู้ร่วมงาน

การกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมิได้หมายความว่า ผู้บริหารไม่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นๆ ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารก็ยังสามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และรับฟังความคิดเห็นและถึงขั้นตัดสินใจที่สำคัญแล้ว ผู้บริหารก็ยังเป็นผู้ตัดสินใจสั่งการ

เดซ กาญจนางกุล (2547, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของคำว่าความร่วมมือว่า “เป็นการแบ่งกันทำตามบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีการบูรณาการในด้านความรู้ ความคิดและความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมปฏิบัติงานหรือกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการให้ประสาน เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นจังหวะเดียวกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติร่วมกันสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามที่ผู้มีส่วนร่วมทุกคนปรารถนา”

โคเฮน และอัฟโฮฟฟ์ (John M. Cohen and Narman T. Uphoff) (อ้างใน นิพนธ์เวช สืบแสง, 2544, หน้า 18) ได้นำเสนอความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล และลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่าประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Planning) คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผนงาน โครงการ การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากร การดำเนินการล่วงหน้า

2) การมีส่วนร่วมด้านการจัดแสวงหาทรัพยากร (Allocation) คือการมีส่วนร่วมใน การดำเนินการช่วยเหลือ จัดหา หรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์หรือเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการต่างๆร่วมกับโรงเรียน

3) การมีส่วนร่วมด้านการร่วมมือประสานงาน (Co-ordination) คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ ปฏิบัติงาน ติดต่อสื่อสาร รับผิดชอบร่วมกับโรงเรียน

4) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล (Evaluation) คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนด เกณฑ์ รูปแบบ ตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน โครงการต่างๆ ร่วมกับโรงเรียน

เดวิด และ นิวสตรอม (Davis & Newstorm) (อ้างใน สายสุนีย์ แก้วโน้นจิว, 2549, หน้า 23) อธิบายว่า “การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มหรือ เป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ช่วยเหลือ (Contribution) และความรับผิดชอบต่อ (Respond suability)”

สรุปจากที่กล่าวมา ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมทำกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยการทำงานร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหา การดำเนินการปฏิบัติงาน การติดตามผลและร่วมรักษามาตรฐานที่กลุ่มกำหนดขึ้น และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมในความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร และสามารถบรรลุผลสำเร็จเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมนั้น ๆ

2.1.2 ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะขั้นตอนของการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2527, หน้า 101) กล่าวว่า “ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วม จะประกอบด้วย

- 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา
- 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
- 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
- 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

วิไลพร สมบูรณ์ชัย (2534, หน้า 14) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาถึงปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามผล
- 5) การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา

สุวรรณี คงทอง (2536, หน้า 15-16) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ โดยแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ
- 2) การร่วมดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยเสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ กำลัง

เงินหรือทรัพยากรใด ๆ

- 3) การร่วมรับแบ่งปันประโยชน์ คือการร่วมในการใช้ประโยชน์ การร่วมในการติดตามผลงาน

สามารถสรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมได้ 5 ขั้นตอน

- (1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- (2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหา
- (3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
- (5) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ร่วม

การมีส่วนร่วมนั้น เป็นการให้บุคคลในองค์กรตระหนักถึงปัญหาต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาด้วยตนเอง จะช่วยให้เข้าใจปัญหาของตนเอง และร่วมกันวางแผนตัดสินใจในการดำเนินงานพัฒนาร่วมกัน การร่วมระดมทุนด้วยการปฏิบัติงานจะทำให้มีความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ทำให้ได้ เรียนรู้การดำเนินงาน

อย่างใกล้ชิด เมื่อได้ติดตามประเมินผลการดำเนินงานทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลประโยชน์ที่ได้คือ ความสำเร็จของงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ทุกคนมีความภาคภูมิใจ

2.1.3 ปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วม

คอฟแมน (Kaufman) (อ้างใน สายสุนีย์ แถวโน้นจิว, 2549, หน้า 27) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้ และความยากจนในการอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

สุวรรณณี คงทอง (2536, หน้า 8) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
2. ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร มวลชน สื่อบุคคล

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ การศึกษา เศรษฐกิจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาดังนั้น การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอลำปางหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล เป็นตัวแปรอิสระตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการวางแผน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอแนวคิดของการวางแผนว่า เป็นการพิจารณา และกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต (Where we are to where we want to go) เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณา กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้ และการคาดการณ์คาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานของท้องถิ่นให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546, หน้า 2)

กรมการปกครอง (2543, หน้า 1) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง “การตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคมโครงสร้างพื้นฐาน

สิ่งแวดล้อม การเมืองและการบริหาร โดยมีการนำปัญหาความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา และแนวทางการดำเนินงานตามกรอบของจุดมุ่งหมายดังกล่าว แล้วนำกรอบแนวทางการพัฒนามากำหนดรายละเอียดในรูปของแผนงานและโครงการ เพื่อให้แผนงานและโครงการพัฒนาของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ”

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547, หน้า 3-4) กล่าวว่า การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงานโครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม

การวางแผน (Planning) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนา โดยจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบได้ทั้งหน่วยงานของรัฐและ ประชาคม

จิระพรรณ กาญจนะจิตรา (2539, หน้า 101) กล่าวไว้ว่า “การวางแผน” คือ “กระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน และกำหนดวิถีทางสำหรับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น หรืออาจจะกล่าวรวมสั้นๆ ว่าการวางแผน คือ การเตรียมการล่วงหน้าสำหรับ การปฏิบัติ”

ทินพันธุ์ นาคะตะ (2544, หน้า 94) กล่าวว่า “การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ คือ ประการแรก การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ประการที่สอง การแปลงเป้าหมายต่าง ๆ ของนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาเป็นแผนงานและโครงการ ประการที่สาม การกำหนดและปรับปรุง ลำดับความสำคัญของการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจและทรัพยากรทางการเงินที่ได้เปลี่ยนแปลงไป และประการที่สี่ การเตรียมพิจารณา วิเคราะห์ ติดตามประเมินโครงการต่าง ๆ ที่จะนำแผนพัฒนาของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ”

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น หรืออาจจะกล่าวรวมสั้นๆ ว่าการวางแผน คือ การเตรียมการล่วงหน้าสำหรับการปฏิบัติ

2.2.2 ความสำคัญของการวางแผน (Significance of Planning)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547, หน้า 4-5) กล่าวถึง ความสำคัญของการวางแผน (Significance of Planning) เพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีดังนี้

1) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางการจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตาวางไกล มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหา ความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวและเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความผันผวนของสิ่งแวดล้อมอันได้แก่สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น

2) เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดรจึงทำให้มีการยอมรับแนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในองค์กรยุคปัจจุบัน

3) การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ประสงค์ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์กรทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต

4) เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนเพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

5) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงานเนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยต่างๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินอยู่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546, หน้า 151-152) กล่าวว่า การวางแผนทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีสาระสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1) การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางของงานในอนาคต ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอาศัยแผนเพื่อเป็นเสมือนเข็มทิศหรือกรอบในการบริหารงาน (แนวทางในการบริหารงานหรือพัฒนาท้องถิ่น) รวมทั้งเป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ

2) การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพและทรัพยากรของท้องถิ่นเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจโดยบุคลากรประจำและฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) การวางแผนจะต้องครอบคลุมถึงภารกิจของทุกหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขนิษฐา ศรีนนท์ (2544, หน้า 12) กล่าวว่า “การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญในกระบวนการบริหาร งานขององค์กร เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กร กำหนดภารกิจและกิจกรรม โดยการนำปัญหาความต้องการ นโยบายระเบียบ คำสั่ง ศักยภาพขององค์กร และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ตัดสินใจ และวินิจฉัยทางเลือกในอนาคต เพื่อให้้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาสองต่อความต้องการและเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้

1) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางการจัดการให้ผู้วางแผน มีสายตากว้างไกล มองเหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหา ความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารลู่เป้าหมายขององค์กร ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัว และเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความผันผวนของสิ่งแวดล้อมอันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น

2) ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือ และยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดรจึงทำให้มีการยอมรับแนวความคิดเชิงระบบ (System approach) เข้ามาใช้ในองค์กรยุคปัจจุบัน

3) ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต

4) เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนเพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพขององค์กรที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

5) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินอยู่

กล่าวโดยสรุป ไม่มีองค์กรใดประสบความสำเร็จได้โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี

2.3.3 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานของท้องถิ่นให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหารยุทธศาสตร์การพัฒนอำเภอยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดนโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 13)

1) **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา** หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

2) **แผนพัฒนาสามปี** หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่ทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผน ก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

3) **แผนการดำเนินงาน** หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา และกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

การวางแผนสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะแนวคิดพื้นฐานได้ดังนี้

1) จำแนกตามระดับการจัดการ

(1) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับสูง (Top management) เป็นการวางแผนในลักษณะการพิจารณาภาพรวมทั้งหมด (Overall planning) ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ และขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงาน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำลังของทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่คาดการณ์ว่าจะมีในอนาคต

(2) การวางแผนบริหาร (Administrative planning) เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับกลาง (Middle - level management) เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดกรอบและทิศทางไว้สำหรับแผนปฏิบัติการ (Operational Planning) เป็นแผนที่ผู้บริหารระดับต้น (lower level manager) นำแผนบริหาร (Administrative plans) ไปดำเนินการในภาคปฏิบัติได้

2) จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ

(1) การวางแผนดำเนินงาน (Standing Planning) เป็นการวางแผนที่มีลักษณะเป็นแผนถาวรบ่งบอกถึงแนวความคิด หลักการหรือแนวทางปฏิบัติ ในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ในองค์กรหรือใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ แผนชนิดนี้จะรวมไปถึง นโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎ วิธีการและมาตรฐาน การวางแผนใช้

ประจำมีประโยชน์ต่อผู้บริหารเป็นอย่างยิ่งที่สามารถตรวจสอบการทำงานของพนักงานและสามารถประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการวางแผนชนิดนี้อาจมีจุดอ่อนบ้าง คือเมื่อสถานการณ์บางอย่างเปลี่ยนแปลงไป แผนประเภทนี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในลักษณะแผนใช้เฉพาะครั้ง

(2) การวางแผนใช้เฉพาะครั้ง (Single Planning) เป็นการวางแผนเพื่อปรับและเสริมการวางแผนดำเนินงานประจำ ทั้งนี้เนื่องจากแผนดำเนินงานประจำไม่อาจตอบสนอง ความเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ แผนใช้เฉพาะครั้งจึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เฉพาะสถานการณ์ แผนประเภทนี้ ได้แก่ แผนงาน โครงการ งบประมาณ และตารางการทำงาน แผนใช้เฉพาะครั้งมีประโยชน์ต่อองค์กรทำให้ลดความเสี่ยง และเป็นการใช้เพื่อความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

3) จำแนกตามระยะเวลา

(1) การวางแผนระยะยาว (Long-range Planning) เป็นการวางแผนที่กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

(2) การวางแผนระยะปานกลาง (Medium – range Planning) เป็นการวางแผนที่มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 3 ถึง 5 ปี

(3) การวางแผนระยะสั้น (Short – range Planning) มีระยะเวลาที่กำหนดไว้ ระหว่าง 1 ถึง 3 ปี การวางแผนระยะสั้นเป็นการกำหนดกิจกรรมช่วงสั้น ๆ เพื่อให้มีวัตถุประสงค์ในแผนระยะยาวประสบความสำเร็จ แผนระยะสั้นจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนระยะยาว องค์กรจึงจะดำเนินการไปถึงจุดมุ่งหมายปลายทางอย่างราบรื่น

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการวางแผนตามระยะเวลาไม่ว่าจะเป็นการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว อาจไม่ได้กำหนดเวลาที่กล่าวในตอนต้น เพราะสภาพขององค์กรในยุคปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและระหว่างประเทศ

4) จำแนกตามคุณลักษณะการใช้งาน การวางแผนกายภาพ (Physical Planning) เป็นการวางแผนด้านทำเลที่ตั้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ

5) การจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน แบ่งออกได้ดังนี้

วัตถุประสงค์	วิธีการ
วิธีปฏิบัติงาน	งบประมาณ
มาตรฐาน	แผนงาน
นโยบาย	

2.2.4 ประโยชน์ของการวางแผน (Advantage of Planning)

การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) บรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of Objective) การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดหมายปลายทาง เพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผนถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความแจ่มชัดก็จะช่วยให้การบริหารแผน มีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

2) ประหยัด (Economical Operation) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดหาวิธีให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพเป็นการให้งานฝ่ายต่าง ๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ที่ทำซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดีก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์การ

3) ลดความไม่แน่นอน (Reduction of Uncertainty) การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคตลงเพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ เหตุการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้ว ทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้แล้ว

4) เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basis of control) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขั้นพื้นฐานเพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่มีการควบคุม กล่าวได้ว่าแผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

5) ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Encourages innovation and Creativity) การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่ฝ่ายจัดการมีการวางแผนกันนั้นจะเป็นการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงานด้านการวางแผนทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์การและยังเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคตระหว่างคณะผู้บริหาร

6) พัฒนาแรงจูงใจ (Improves Motivation) การวางแผนที่ดีเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงานของคณะผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนงานด้วย เพราะเขารู้อย่างชัดเจนว่า องค์กรคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง นอกจากนั้น การวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

7) พัฒนาการแข่งขัน (Improves Competitive Strength) การวางแผนที่มีประสิทธิภาพทำให้องค์การมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์กรที่ไม่มีวางแผนหรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงานเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

8) ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์การเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงาน แต่ละฝ่ายขององค์การ

2.2.5 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง (2542, หน้า 16) กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดย

- 1) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดกำหนดความต้องการ
- 2) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการ/และร่วมรับผิดชอบ
- 3) ให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ

องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหลอหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนั้นต้องร่วมกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ประกอบกับวิทยาการใหม่ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่สอดคล้องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2543, หน้า 14-15)

(1) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) ร่วมปฏิบัติ

การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือตัวแทนประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินตามโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

4) ร่วมติดตามและประเมินผล

(1) ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องโปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาชนเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดูองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

(2) การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานนอกจากนั้นหลังสิ้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง

2.2.6 แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมีความอิสระมากขึ้น ความสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายในการบริหารด้านต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ที่กระจายอำนาจถ่ายโอนภารกิจในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นการจัดการในด้านต่างๆ จึงต้องมีการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การวางแผนจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบรรลุจุดมุ่งหมาย

1) ลักษณะของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา แสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอและนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

2) วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางพัฒนาในอนาคตขององค์กร โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการและแนวทางในการบรรลุความต้องการบนพื้นฐานของการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ

ศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนและเพื่อให้การดำเนินการตามข้อกำหนดดังกล่าว บรรลุตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขปัญหาและสนองต่อความต้องการของประชาชน ได้ครอบคลุมทุกปัญหา อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพองค์การบริหารส่วนตำบล จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้น

3) ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

(1) ท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน แน่นนอน
 (2) ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม
 (3) สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้สนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ท้องถิ่นสามารถจัดสรรและบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 (5) เป็นการประสานความร่วมมือขององค์กรและชุมชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างมีคุณภาพ

(6) สามารถกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาระยะ 5 ปี ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาคม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล ให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างจริงจังและจริงใจของทุกภาคส่วนในตำบล ในการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องต่อไป

4) ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้ดังนี้

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นรับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชน มาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่ต่อไป ตามขั้นตอนดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องตระหนักว่า แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ รวมทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีประชาคมเกี่ยวข้องด้วย

2.2.7 องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นปรากฏในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 7 และ ข้อ 10 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏในระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 7 และ ข้อ 11 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

3) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นท้องถิ่นปรากฏในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 7 และ ข้อ 11 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นองค์กร ที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน รวมทั้งมีหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามสมควร

สำหรับองค์ประกอบขององค์กรในการจัดทำแผนพัฒนา (ยกเว้นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา) จะมีลักษณะ “ไตรภาคี” โดยมีองค์ประกอบจากตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการส่วนภูมิภาค และรัฐวิสาหกิจและตัวแทนจากภาคประชาชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการประสานงานและบูรณาการรวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น

จากแนวคิดในการวางแผนและหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในเชิงยุทธศาสตร์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวความคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอย่างน้อย 4 แนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 : กระบวนการแก้ไขปัญหา

เริ่มด้วยการตอบคำถามอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

- 1) ปัญหาคืออะไร?
- 2) ปัญหาเกิดมาจากอะไร?
- 3) จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาคืออะไร?
- 4) วิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาคืออะไร?

ในการตอบปัญหาที่สี่ ต้องใช้ความสามารถในการคาดการณ์ และความรู้ทางวิชาการทั้งที่เป็น ทฤษฎีและปฏิกิริยาจากผู้ ผู้มีประสบการณ์

แนวคิดที่ 2 : กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ

แนวคิดนี้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมุ่งสู่การบรรลุ วัตถุประสงค์ โดยที่จะต้องตอบคำถามทั้ง 8 คำถาม คือ

- 1) จะทำไปทำไม ?
- 2) จะทำอะไร ?
- 3) จะทำที่ไหน ?
- 4) จะทำเมื่อไร ?
- 5) จะทำโดยใคร ?
- 6) จะทำเพื่อใคร ?
- 7) จะทำอย่างไร ?
- 8) จะใช้จ่ายเท่าไร ?

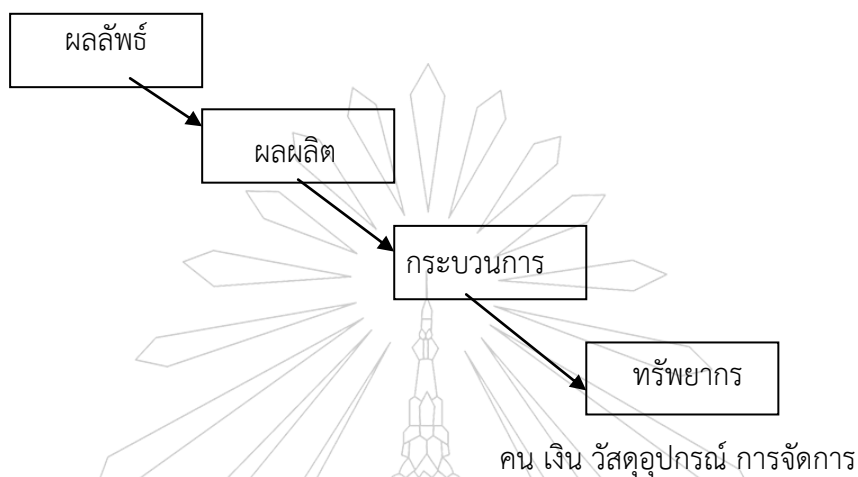
แนวคิดที่ 3 : ความคิดสร้างสรรค์

เป็นการมองอนาคตที่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดจาก

- 1) สัญชาตญาณ หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 2) องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือเรียนรู้จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
- 3) เรียนรู้จากผู้อื่น โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบจากบทเรียนแห่งความสำเร็จ ของหน่วยงานอื่นรวมทั้งการศึกษาองค์ความรู้ งานวิจัยต่าง ๆ
- 4) การวิเคราะห์สถานการณ์ซึ่งเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

แนวคิดที่ 4 : การตัดสินใจต้องตัดสินใจ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลและผสมผสานหลักการ ตัดสินใจแบบมีเหตุผล (Rationalism) กับหลักการตัดสินใจแบบเพิ่มขึ้น (Intermentalism) แต่ทั้งนี้ ต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

โดยสรุป การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องปรับกระบวนการคิดโดยมุ่งเน้นที่จะเกิด (ผลลัพธ์) เป็นตัวตั้ง แล้วนำมาคิดหางานที่จะทำ (ผลผลิต) รวมทั้งวิธีการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ และมี ประสิทธิภาพ (กระบวนการ) ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณา จัดสรรทรัพยากรการบริหารเพื่อดำเนินการได้ อย่างเหมาะสม ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะของการวางแผน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาตำบล ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดองค์กรที่มีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตาม “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” ข้อ 4 ในระเบียบนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร

สภาท้องถิ่น หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายความว่า คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

อำเภอ หมายความว่า รวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

ผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

สมาชิกสภาท้องถิ่น หมายความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

นายอำเภอ หมายความว่า ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน หมายความว่า ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้ากองวิชาการและแผน หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว

พนักงานส่วนท้องถิ่น หมายความว่า ข้าราชการส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล และพนักงานหรือข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

แผนพัฒนา หมายความว่า แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนการดำเนินงาน หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

โครงการพัฒนา หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

การแก้ไข หมายความว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาหรือแผนการดำเนินงานให้ถูกต้องโดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป

การเพิ่มเติม หมายความว่า การเพิ่มเติมแผนงาน โครงการที่ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนาสามปีให้ปรากฏไว้ในแผนพัฒนาสามปี

การเปลี่ยนแปลง หมายความว่า การทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของแผนพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

1) องค์กรจัดทำแผนพัฒนา

ตาม “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” ข้อ 7 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
- (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ 8 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

(1) ผู้บริหารท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
(2) รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน	กรรมการ
(3) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน	กรรมการ
(4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน	กรรมการ
(5) ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ
ที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน	กรรมการ
(6) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก
จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน	กรรมการ
(7) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการและเลขานุการ

(8) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการตามข้อ 8 (3) (4) (5) และ (6) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจ
ได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 9 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (1) ปลัดองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ
- (2) หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ
- (3) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก
จำนวนสามคน กรรมการ
- (4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ
- (5) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการตามข้อ 9 (3) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 10 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก
 - 1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มี
ผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง
 - 1.2 การกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
 - 1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการใน
ยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาสพติด
 - 1.4 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
จังหวัด
 - 1.5 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น
 - 1.6 แผนชุมชนในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์รปกครองส่วน
ท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มา
ประกอบการพิจารณาด้วย

2) ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการ
การจัดทำร่างแผนพัฒนาในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วน
ตำบล และองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่
เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพ

ของเทศบาล เมืองพัทยาองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

- 3) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน
- 4) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ 19 (2)
- 5) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- 6) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร
- 7) ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ข้อ 11 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน และจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ 19 (1)

ข้อ 12 การประชุมของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผล คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด แล้วแต่กรณีจึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมการวินิจฉัยชี้ขาดของการประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

2) การจัดทำแผนพัฒนา

ตาม “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” ข้อ 16 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา แต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ข้อ 17 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

ข้อ 18 แผนพัฒนาสามปี ให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปีผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบในกรณีของเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้ เมื่อมีการขยายเวลาให้แจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสองให้เป็นอำนาจของนายอำเภอแล้วแจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาได้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

ข้อ 20 ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่จัดทำหรือร่วมจัดทำวางแผนพัฒนา ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการจัดทำวางแผนพัฒนาตามระเบียบนี้

3) การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา

ตาม “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” มีการแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา ดังนี้

ข้อ 21 การแก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 22 การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบข้อ 23 การเปลี่ยนแปลงแผนก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

4) การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ตาม “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” มีกระบวนการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 24 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ 25 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

ข้อ 26 การจัดทำแผนการดำเนินงาน ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนการดำเนินงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อยสามสิบวัน

ข้อ 27 แผนการดำเนินงานให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้นหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วยราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณนั้น

การขยายเวลาการจัดทำและการแก้ไขแผนการดำเนินงานเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

5) การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ตาม “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548” มีกระบวนการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดังนี้

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

(1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก	จำนวนสามคน
(2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก	จำนวนสองคน
(3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก	จำนวนสองคน
(4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง	จำนวนสองคน
(5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก	จำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการกรรมการตามข้อ 28 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 29 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

(2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

(3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

(4) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

ข้อ 30 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(2) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนด ขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

(3) หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผล

(4) ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลรายงานผลการดำเนินการซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลต่อคณะกรรมการติดตามและประเมินผลเพื่อประเมินผลการรายงานผล เสนอความเห็นต่อผู้บริหารท้องถิ่น

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อ 31 เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวมและเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยอาจจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 4-8)

ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยแผน 2 ประเภทได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนา 3 ปี และเอกสารที่รวบรวมโครงการ แผนงาน กิจกรรมที่ดำเนินการจริง จะเป็นแผนการดำเนินการ ซึ่งขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจสรุปได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 7-8)

1) **การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา** ซึ่งเป็นแผนการกำหนดทิศทาง อนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบล และสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุแนวทางที่จะบรรลุสภาพการณ์นั้นมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

1.1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำแผนแก่ผู้บริหารท้องถิ่น โดยจัดทำเป็นโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ผู้บริหารอนุมัติ

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ ข้อมูลที่ใช้ต้องครบถ้วนทันสมัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่สำคัญเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งให้นำแผนชุมชนมาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้วย

1.3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการพัฒนาของท้องถิ่น ในปัจจุบันโดยการใช้เทคนิค SWOT analysis กล่าวคือ การค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่น

1.4 การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลก่อนการนำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อร่วมกันหาคำตอบ และกำหนดเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาของท้องถิ่น กำหนดภารกิจหลักในการพัฒนา

1.5 กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการหลังจากทราบภารกิจหลักที่ท้องถิ่นจะต้องทำ การกำหนดวัตถุประสงค์ยังแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือวัตถุประสงค์โดยรวมของท้องถิ่น และวัตถุประสงค์เฉพาะส่วน เฉพาะเรื่อง ด้วยการวิเคราะห์ความต้องการ ปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพ

1.6 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา หลังจากผ่านกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT แล้ว ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จะเป็น กรอบชี้นำ ชุดแผน งานซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือกที่จะปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2) การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ นั้นจะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีประกอบด้วย

2.1 การเตรียมการจัดทำแผน โดยการทำความเข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีแก่ผู้บริหาร และเสนอการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี แจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งประชาคมหมู่บ้าน ตำบล

2.2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น จัดการประชุมร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่เลือกต้องการข้อมูลประเภทใด เพื่อนำมาวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาและตัดสินใจเลือกแนวทาง การพัฒนาในช่วง 3 ปี

2.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนามาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

2.5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ กิจกรรมการพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี ทำรายละเอียดด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลาผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ

2.6 การจัดทำร่างแผนพัฒนา 3 ปี คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี จัดเวทีประชาคมเพื่อเสนอร่างแผนและรับฟังความคิดเห็นนำร่างแผนปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา

2.7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนา 3 ปี คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างแผนพัฒนาให้ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) เสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะกรรมการประสานงานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผน จากนั้นนำเข้าสู่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาอนุมัติ หลังจากการอนุมัติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนายกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี นำไปปฏิบัติ และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

ในส่วนของการจัดทำแผนปฏิบัติการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จัดทำแผนปฏิบัติการตั้งขึ้นขั้นตอนต่อไปนี้

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวบรวมแผนงาน โครงการ พัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินงานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน

3) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอร่างแผนการดำเนินงานต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

4) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาร่างแผนการดำเนินงานแล้วเสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบ

5) เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบ ร่างแผนการดำเนินงานแล้ว ให้ประกาศเป็นแผนการดำเนินงานโดยปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ

จัดทำ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินแผนพัฒนา องค์กรการบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กำหนดแนวทาง วิธีการติดตามประเมินผลแผนการพัฒนา ติดตามและประเมินผล รายงานและเสนอความเห็นที่ได้จากการติดตามประเมินผลต่อสภาองค์กรการบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพัฒนาองค์กรการบริหารส่วนตำบล และประกาศผลการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนรับทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรการบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย

- 1) ผู้แทนสมาชิกสภาองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ
- 2) ผู้แทนประชาคมตำบลที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ
- 3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สภาองค์กรการบริหารส่วนตำบลคัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ
- 4) ผู้แทนฝ่ายบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ

องค์กรการบริหารส่วนตำบลมีภารกิจและหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง อันเป็นการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลโดยใช้แผน พัฒนาองค์กรการบริหารส่วนตำบลเป็นเครื่องมือ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้นิยามคำว่าแผนพัฒนา ดังนี้

“**แผนพัฒนา**” หมายความว่ารวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

“**แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา**” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

“**แผนพัฒนาสามปี**” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

“**แผนการดำเนินงาน**” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

“โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

“การแก้ไข” หมายความว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาหรือแผนการดำเนินงานให้
ถูกต้องโดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป

“การเพิ่มเติม” หมายความว่า การเพิ่มเติมแผนงาน โครงการที่ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนาสามปี
ให้ปรากฏไว้ในแผนพัฒนาสามปี

“การเปลี่ยนแปลง” หมายความว่า การทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของแผนพัฒนา
เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

**สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2542, หน้า 1) กล่าวว่าการปฏิบัติงานตามภารกิจ
และหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องเริ่มจากการสำรวจและรวบรวมปัญหาและความต้องการของ
ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง จากนั้นนำปัญหาและความต้องการที่รวบรวมได้มาจัดลำดับว่าปัญหาและความ
ต้องการใดที่มีความสำคัญมากกว่ากัน แล้วนำแต่ละปัญหาและความต้องการมาทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนด
แนวทางแก้ไขและสนองตอบความต้องการนั้นๆ ซึ่งจะถูกกำหนดออกมาในรูปของแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อันได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี แผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วนตำบลประจำปี เมื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีเสร็จเรียบร้อยแล้วองค์การ
บริหารส่วนตำบลจะต้องจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งเป็นการวางแผนการจัดหาและการใช้
จ่ายเงินในปีนั้น ๆ โดยจะมีการประมาณการรายรับที่คาดว่าจะได้รับ และประมาณการรายจ่ายที่จะดำเนินการ
ภายในวงเงินงบประมาณรายรับที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โครงการที่กำหนดในงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะต้องเป็น
โครงการที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี หลังจากที่ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประกาศใช้แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดเก็บและจัดหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งที่
องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดเก็บและได้รับจัดสรรจากหน่วยงานอื่นเพื่อนำไปเบิกจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายใน
การดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลมี
เงินรายได้เพียงพอแล้วก็จะดำเนินการจัดหาพัสดุเพื่อดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน
ข้อบัญญัติ**

งบประมาณรายจ่าย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำการบริหารโครงการให้สำเร็จ
ลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละโครงการ และทำการติดตามประเมินผลและรายงาน
ผลให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์ประสานการ
พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรับทราบและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ จะ
เห็นว่าการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปฏิบัติงานพัฒนาตำบล

ตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ต่อไปนี้จะขอนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยละเอียด ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจสภาพและบริบทของการวิจัยในครั้งนี้

ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเกี่ยวข้องโดยพิจารณาอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ดังนี้

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามข้อบังคับ และแผนพัฒนา และงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 59 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลเป็นต้น **ตามมาตรา 46**

ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น โดยสามารถแยกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน
- 2) ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนงาน โครงการตามความต้องการของประชาชน
- 3) ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ
- 4) ทำให้การพัฒนาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
- 5) ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส

1) หลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา คือ ให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ร่วมเป็นผู้รับผลประโยชน์ ซึ่งแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1.1 ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลายเพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริงนอกจากนั้น จะต้องร่วมกำหนด

แนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายการพัฒนาซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ประกอบกับแนวคิดวิทยาการใหม่ๆ ในการกำหนดกลยุทธ์ โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพที่สอดคล้อง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

1.2 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึง และกำหนดเส้นทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมาย ก็คือ การกำหนดแผนงานโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ 2 ในลักษณะดังนี้

1.2.1 ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณา ความเหมาะสมของแผนงานและโครงการ

1.2.2 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้าน หรือ กลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 ประชาสัมพันธ์ คือ ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้น และระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

1.4 ร่วมรับผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.5 ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติติดตามและประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม และโครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

1.5.1 การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือประชาชนนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

1.5.2 ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2538

1.5.3 การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงานทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น หลังสิ้นปีงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง (สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า, 2538, (อัดสำเนา).)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของท้องถิ่น ร่วมตัดสินใจที่พัฒนาในทิศทางใด ร่วมดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงได้สรุปเพื่อเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยคือ

- 1) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ
- 2) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา
- 3) ด้านร่วมปฏิบัติ
- 4) ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล

2.5 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย

2.5.1 ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลพระเจ้าอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ประมาณ 5 กิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม อยู่ในระดับเหนือน้ำทะเล ประมาณ 138-481 เมตร

2.5.2 ขนาดพื้นที่

ตำบลพระเจ้า มีพื้นที่รับผิดชอบ 22.38 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,987.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.27 ของพื้นที่อำเภอเชียงขวัญ

2.5.3 อาณาเขต

โดยรอบเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า มีอาณาเขตติดต่อกับองค์กรปกครองท้องถิ่นต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อบต.พระธาตุ อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับเทศบาลตำบลมะฮี อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อบต.บ้านเชียง อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อบต.พลับพลา อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด

ประชากรตำบลพระเจ้า/หมู่บ้าน ปี 2556

ลำดับที่	บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านหายหลิม หมู่ที่ 1	121
2	บ้านหนองปิง หมู่ที่ 2	57
3	บ้านป่าสุ่มน้อย หมู่ที่ 3	88
4	บ้านดงบัง หมู่ที่ 4	79
5	บ้านดงพิกุลเหนือ หมู่ที่ 5	116
6	บ้านดอนชี หมู่ที่ 6	118
7	บ้านหนองลุมพุก หมู่ที่ 7	24
8	บ้านพระเจ้า หมู่ที่ 8	113
9	บ้านพระเจ้า หมู่ที่ 9	104
10	บ้านเหล่าสามัคคี หมู่ที่ 10	84
11	บ้านดงพิกุลใต้ หมู่ที่ 11	107
12	บ้านศรีมหาธาตุ หมู่ที่ 12	112
	รวม	1,123

2.5.4 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 130-160 เมตร

2.5.5 ลักษณะภูมิอากาศ

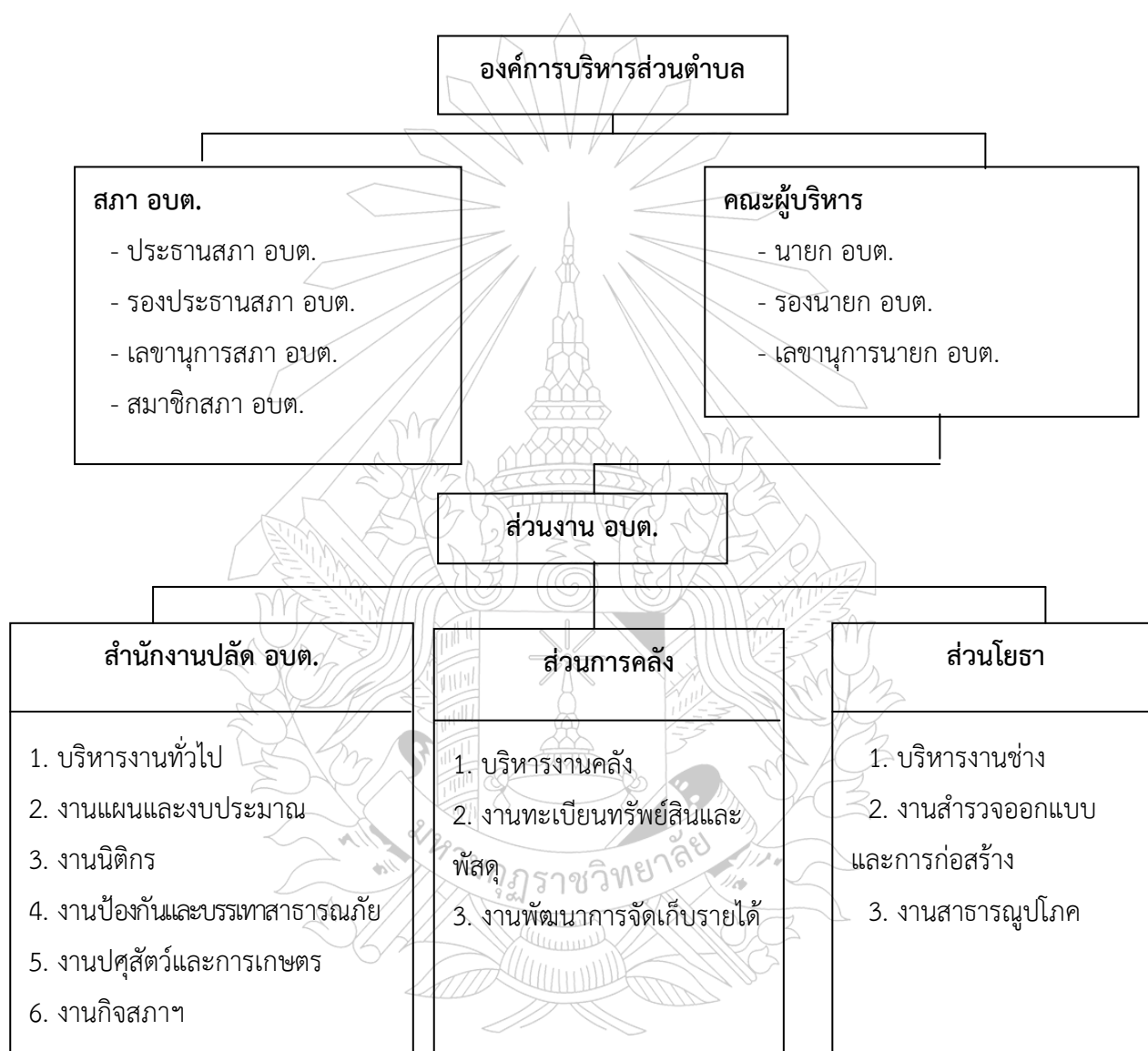
ลักษณะภูมิอากาศทั่วไปของตำบลพระเจ้า สามารถแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม

2.4.6 การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงโครงสร้างการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

13) กระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

ขั้นตอนต่อไปหลังจากที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว คือ การแปลงไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมจัดทำแผน

1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2552-2554 ต่อคณะผู้บริหาร

2) แจ้งโครงการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับอนุมัติให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสรุပ္ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุပ္ยุทธศาสตร์พัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมการพิจารณายุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่จะใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2) กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สรุပ္ผลการพัฒนา และการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1) นำวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้แล้วในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาปรับใช้ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี

2) พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนด เช่นความสามารถในการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ความจำเป็นเร่งด่วน ชัดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร และความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่ดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิตงบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรมที่ดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยมีเค้าโครงประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีที่ผ่านมา

บทที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

บทที่ 6 การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

2) คณะกรรมการสนับสนุนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

3) คณะกรรมการสนับสนุนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ/ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ ดังนั้น หากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้กำหนดสมัยประชุมสามัญไว้ภายในเดือนมิถุนายน ให้เสนอขอเปิดประชุมวิสามัญ เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี โดยให้พิจารณาดำเนินการและเสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอนุมัติและประกาศใช้ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน

วิสัยทัศน์การพัฒนา

“ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนน่าอยู่ สาธารณูปโภคดี คนมีการศึกษา พัฒนารายได้”

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า มี 8 ด้าน

- 1) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านคมนาคม
- 2) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสาธารณูปโภค
- 3) ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ
- 4) ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม
- 5) ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ยุทธศาสตร์ด้านสังคม

7) ยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข

8) ยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

- 1) การคมนาคมมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย
- 2) ประชาชนมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอในการดำรงชีพ
- 3) ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเพียงพอ
- 4) มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป
- 5) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 6) ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีดีงามของท้องถิ่นอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป
- ๗) ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพียงพอ
- 8) ฝีมือแรงงานได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด
- 9) มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้กับการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับ

สินค้าและบริการ

- 10) ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์และห่างไกลยาเสพติด
- 11) โรคติดต่อได้รับการป้องกันและกำจัดให้หมดไป
- 12) เด็กสตรี คนชรา และผู้พิการได้รับการสงเคราะห์และดำรงอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข
- 13) ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย
- 14) การจัดการและการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) ร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหา สาเหตุ เพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน
- 2) ร่วมประชุมรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน เพื่อจัดลำดับความสำคัญเสนอต่อ อบต.
- 3) ร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา และจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
- 4) ร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่อบต.ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/

ชุมชน

5) ร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต.

6) ร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าหลวง, 2550, (อัดสำเนา)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้

เทพมงคล เจริญนิช (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ในด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมคิดร่วมพัฒนา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และด้านการตรวจสอบ

2) ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ด้านการร่วมคิดร่วมพัฒนา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก

3) ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ มีความต้องการเห็นความเจริญของท้องถิ่น การเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน และการเป็นหน่วยงานที่ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปบริหารแทนตน 4) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การไม่มีเวลา เนื่องจากต้องประกอบอาชีพของตนเอง การขาดความรู้ และการไม่ชอบแสดงตัวแสดงความคิดเห็น

ประสิทธิ์ สิ้นธอุทัย (2550 : 97-99) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดปัตตานี ผลวิจัยพบว่า ประชาชนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยด้าน การติดตาม/ประเมินผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูดที่เสนอมามากที่สุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำโครงการต่าง ๆ ไม่ตรงตามแผนที่วางไว้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด ที่เสนอมามากที่สุด คือ ควรดำเนินโครงการพัฒนาตามอำนาจหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลลงพื้นที่หมู่บ้านให้มากขึ้น รองลงมาคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้หรือดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ร่วมกัน

พิภพ กิตติกาศ (2550: 30) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันมหาพนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคม การจัดทำแผนเทศบาล อยู่ในระดับมาก แต่กลับมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง 3) รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยความสมัครใจตามสิทธิหน้าที่ สามารถเสนอปัญหาของหมู่บ้านได้อย่างอิสระในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานและสิทธิที่ชอบธรรม ขณะทำประชาชนมีความเห็นว่าผู้บริหารมี

นโยบายแต่ไม่ชัดเจน ไม่มีความจริงใจในการแก้ปัญหาให้แก่ท้องถิ่น ไม่สามารถสนองความต้องการของหมู่บ้านอย่างจริงจัง การทำงานขาดความโปร่งใส มีการคอร์รัปชันและโครงการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสันหาพนไม่ยาก ข้อเสนอแนะถึงแนวทางในการเสริมสร้างให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนและทำตามนโยบายให้มีประสิทธิภาพให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการบริหารงานด้วยการให้หมู่บ้านคัดเลือกกรรมการของหมู่บ้าน เข้าร่วมประชาคมและเป็นคณะกรรมการตรวจสอบทุกโครงการด้วยทุกครั้งและนาแจ้งต่อประชาชนในหมู่บ้านจะทำให้การบริหารเทศบาลโปร่งใสไม่มีการทุจริตเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง

ธาดารัตน์ ละเอียด (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลดสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการพัฒนาการบริหารและงานบริการ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการบริหารและงานบริการกลุ่มอย่างมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีส่วนร่วมแตกต่างกันกลุ่มอย่าง ส่วนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาการบริหารและงานบริการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการรณรงค์ในการป้องกันโรคติดต่อ การแพร่ระบาดของยาเสพติดแก่เด็กและเยาวชนและอุบัติเหตุอุบัติภัยต่าง ๆ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ด้านอาชีพ และการบริหารจัดการธุรกิจตลอดทั้งการดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ควรส่งเสริมให้เมืองคกรชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขวัญชัย ศิริ ได้วิจัย (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลบ้านแหวนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2553) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาและด้านกระบวนการร่างและจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมด้านกระบวนการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลบ้านแหวน ส่วนอายุ สถานภาพ รายได้ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านแหวน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาคม

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า ประชาคมเข้าใจว่าการกำหนดแนวทางพัฒนา การร่างและจัดทำแผน เป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมไม่มีความรู้ในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน ข้อเสนอแนะพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาคมตำบลบ้านแหวน เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของประชาคม และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน

รัชดาวรรณ ไชยยศ (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการพบปะ ปรึกษากับชุมชนให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ทราบการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรเสริมสร้างความปลอดภัยในชุมชน เช่น ติดตั้งตู้แดง และจัดรับเรื่องร้องทุกข์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

จารุณี ศรีนวลชาติ (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้าน การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ มีค่าเฉลี่ย 3.15

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สำหรับจำแนก ตามเพศและระดับอายุ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 4 ด้าน คือ ควรมีการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาและควรมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำ แผนพัฒนาว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ร่วมกันหรือไม่ ควรให้ประชาชนมีบทบาทและทำหน้าที่ในการมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน และควรให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารความก้าวหน้าในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล

รุ่งรภัท ประเสริฐสังข์ (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลโนน สมบูรณ์ กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น” พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนตำบลโนนสมบูรณ์ กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 53.1 อายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 30.2 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 40.1 สถานภาพสมรส ร้อยละ 49.3 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 59.4 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 78.6 มีรายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 61.7 มีหนี้สินต่อเดือนต่ำ กว่า 500 บาท ร้อยละ 83.7 มีการออมทรัพย์ต่อเดือน 500-1,000 บาท ร้อยละ 34.9

2. มีค่าคะแนนความรู้ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.5 ระดับน้อย ร้อยละ 29.5 และระดับมาก ร้อยละ 13.8

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนน สมบูรณ์ กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ทุก ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น คือ เพศและรายจ่ายต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภาระหนี้สินต่อเดือน การออมทรัพย์ต่อเดือนและความรู้เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

5. ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาในชุมชน ที่มีผู้ตอบมากที่สุด 1) ขาดความรู้ในการพัฒนาชุมชน 2) ขาดความสามัคคีในชุมชน 3) ขาดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

6. ปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาในชุมชน ที่มีผู้ตอบมากที่สุด 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านครอบครัว 3) ด้านรายได้

7. ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนในชุมชน 1) ให้มีเยาวชนอายุ 18-25 ปี เข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาของ อบต. 2) ให้เจ้าหน้าที่ อบต. พบประชาชนอย่างต่อเนื่องและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) จัดหาทุนการศึกษาแก่เยาวชนที่เรียนดีแต่ยากจน

ส.ต.ท.วัชรกร จำปาบุรี (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุดดังนี้คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน และ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยรวมแตกต่างกัน โดยประชาชนกลุ่มอายุ 30-50 ปี และ กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยรวมมากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สำหรับข้อเสนอแนะ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง มีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุน และ ส่งเสริมให้

ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพิ่มขึ้น ด้วยการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จัดทำประชาคมในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่ประชาชนส่วนใหญ่สะดวกสามารถเข้าร่วมประชุมด้วยได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่ม ในการดำเนินงานควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและรายงานผลการดำเนินโครงการให้ประชาชนทราบหลังจากดำเนินงานแล้วเสร็จ

พระสุรียา โสภาพ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ในระดับน้อย
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เดือนต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ปัญหาสำคัญได้แก่ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา ไม่มีเวลาเพราะต้องประกอบอาชีพ และแผนงาน/โครงการที่จัดทำไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สำหรับข้อเสนอแนะคือ ควรพิจารณาแผนงาน/โครงการให้มีความรอบด้านและรองรับกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึง และคณะผู้บริหารต้องพยายามเข้าถึง และทำความเข้าใจ ความต้องการ และปัญหาของประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนามากขึ้น

อุมา สว่างศรี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพิมาย โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผลงาน และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพิมาย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพิมาย ด้านการติดตามและประเมินผลงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพิมาย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพิมาย ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพิมาย จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีเพศต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม โดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ยกเว้นประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิภรณ์ ศุภเมืองแสน (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า

1. ประชาชนโดยส่วนรวมและจำแนกตามเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

โดยสรุป ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ โดยรวมและจำแนกตามเพศอาชีพ และระดับการศึกษา เห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุดต่อไป

ปริญญา นิภาพฤกษ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตากล้า อำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร” พบว่า

1. ประชาชนโดยรวมเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติและดำเนินการ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน และด้านการประเมินผล

2. ประชาชนที่มีอาชีพและระยะเวลาอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ประชาชนที่มี อายุ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม แตกต่างกันเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติและดำเนินการ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ในด้านการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชน มีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ปรากฏดังนี้ เทศบาลควรปรับทัศนคติของประชาชนและหาแนวทางเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนยิ่งขึ้น ควรชี้แจงให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดทำแผนในระดับต่างๆควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเทศบาลกับประชาชนเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน และควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการติดตามและประเมินผลโครงการ

โดยสรุป ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนใหญ่ที่มีอายุ อาชีพ ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ และการเป็นสมาชิกกลุ่มแตกต่างกันเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งข้อเสนอเทศน์สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาให้มากขึ้นต่อไป

ดวงสมร นามเมือง (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชนเพศหญิงเห็นว่า มีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนที่มีเพศต่างกัน เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วน

ตำบลสระคู เพียง 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ประชาชนจำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู โดยรวม และรายด้าน 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคูด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

4. ประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

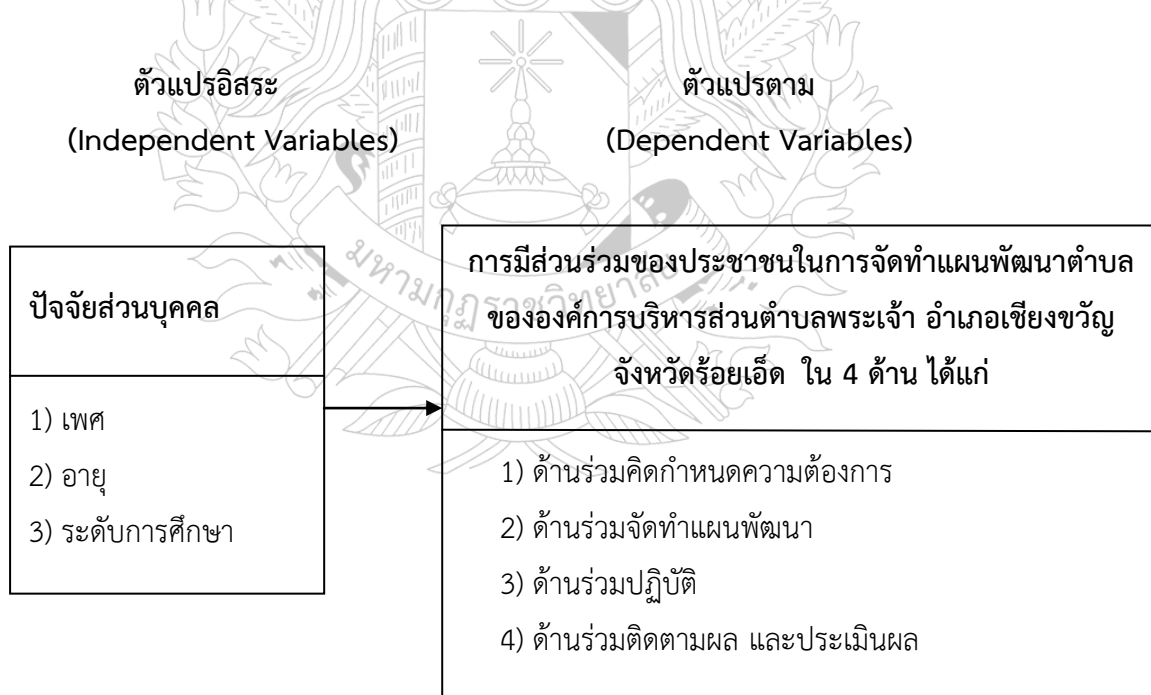
โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู โดยรวม และรายด้าน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) โดยสรุป ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคูอยู่ในระดับปานกลาง ได้เป็นข้อเสนอแนะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเจ็ดเล่มสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมมีบทบาทและความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยองค์กรภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาคมเข้าไปมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ สร้างความรู้สึกให้ประชาชนรักชุมชนของตนเอง จนนำไปสู่การพัฒนา เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชนไปในทางที่ดี ชุมชนมีความเจริญเติบโตและเข้มแข็ง นอกจากนี้การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องกับประชาชนโดยมีการอบรมให้ความรู้ จัดประชุมประชาคมเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและทำหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน พัฒนาทักษะความรู้ ความเข้าใจ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการกำหนดความต้องการของชุมชน นำ

ปัญหาและความต้องการของประชาคมมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล ประชุมคณะกรรมการเพื่อสรุปการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาและประกาศให้ประชาชนทราบ ผลการวิจัยผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางประกอบการอภิปรายผลต่อไป

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย กระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของกองราชการส่วนตำบล **กรมการปกครอง** (2555, หน้า 14-15) เกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมจัดทำแผนพัฒนา ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามผล และประเมินผล มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังภาพประกอบที่ 2.4

ภาพประกอบที่ 2.4 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัยมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด จาก 12 หมู่บ้าน จำนวน 1,123 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1,123 คน ผู้วิจัยนำจำนวนประชากรมาหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 40) ดังจะอธิบายดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด = 1,123 คน

e แทน ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างจากค่าสัดส่วนของประชากรไม่เกิน .05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่าในสูตร} &= \frac{1,123}{1+1,123 (0.05)^2} \\
 &= \frac{1,123}{1+(1,123 \times 0.0025)} \\
 &= \frac{1,123}{1+2.8075} \\
 &= \frac{1,123}{3.8075} \\
 &= 294.9442
 \end{aligned}$$

ดังนั้นได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ดังต่อไปนี้

3.2.1 เมื่อผู้วิจัยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 295 คน แล้ว นำมาหาอัตราส่วนของหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือน (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละหมู่บ้าน ตามสูตรนี้ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2548, หน้า 19)

$$n_1 = \frac{N_i}{N} \times n$$

เมื่อ n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

N_i แทน จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกหมู่บ้าน

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละหมู่บ้านดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ลำดับที่	บ้าน/หมู่ที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านหวายหลิม หมู่ที่ 1	121	32
2	บ้านหนองปิง หมู่ที่ 2	57	15
3	บ้านป่าสุ่มน้อย หมู่ที่ 3	88	23
4	บ้านดงบัง หมู่ที่ 4	79	21

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	บ้าน/หมู่ที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
5	บ้านดงพิกุลเหนือ หมู่ที่ 5	116	31
6	บ้านดอนชี หมู่ที่ 6	118	31
7	บ้านหนองลุมพุก หมู่ที่ 7	24	6
8	บ้านพระเจ้า หมู่ที่ 8	113	30
9	บ้านพระเจ้า หมู่ที่ 9	104	27
10	บ้านเหล่าสามัคคี หมู่ที่ 10	84	22
11	บ้านดงพิกุลใต้ หมู่ที่ 11	107	28
12	บ้านศรีมหาธาตุ หมู่ที่ 12	112	29
รวม		1,123	295

3.2.2 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 295 คน ดังกล่าวแล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบทดแทน n จากประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด จนได้ครบตามจำนวนของแต่ละหมู่บ้านที่คำนวณไว้ในตารางที่ 3.1

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close - ended Questionnaire) จำแนกเป็นสามตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-end-Questions) มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ 2) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา 3) ด้านร่วมปฏิบัติ 4) ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likerts Scales) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับความสำคัญ 5 ระดับ

คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วม
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended Question) สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 4 ด้าน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.4.2 รวบรวมข้อมูลจากการศึกษา สรุปรูปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถามครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ทำการวิจัย และผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

3.4.3 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ร่าง เสนออาจารย์ที่ศึกษาระดับปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับสำนวนภาษาให้เข้าใจง่าย เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษาแล้วนำไปแก้ไข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่จัดทำขึ้นนี้ ประกอบด้วย การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้วิธีการดังนี้

1) การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาข้อความและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญสามท่านช่วยแก้ไขและตรวจสอบ ประกอบด้วย

(1) ดร.ประพิศ โบราณมูล

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและสถิติ และพิจารณาความสอดคล้อง
- วุฒิการศึกษา บธ.บ., กศ.ม. (สังคมศึกษา), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)
- ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปและบริการวิชาการ/กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(2) จ.ส.ต.บรรเลง ยุบลเขต

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพิจารณาความสอดคล้อง
- วุฒิการศึกษา น.บ.,ร.ป.ม. (สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์)
- ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลคำพอง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

(3) นายสุวิช สุวรรณศรี

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง
- วุฒิการศึกษา น.บ., ศน.ม, (สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง)
- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีโคตร อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ผลปรากฏว่า
ได้ค่า IOC ที่ระดับ .67 จำนวน 3 ข้อ และค่า IOC ที่ระดับ 1 จำนวน 27 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ

2) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือวัด โดยนำแบบสอบถามที่ใช้ใน
การศึกษาวิจัยไปทำการทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 ชุด ทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำกลับมาทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือได้ โดย
ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ .91

3.4.7 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมพิจารณาเป็น
ครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.5.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ร้อยเอ็ด ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความ
ร่วมมือในการให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับประชาชน

3.5.2 นำหนังสือจากองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า เพื่อขอความร่วมมือ ไปแจกกับประชาชนใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง

3.5.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์ ตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์
หาคำตอบเพื่ออภิปรายผลการวิจัยต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 295 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้น ลงรหัสในแบบสอบถามแล้วนำมาประมวลผล ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติสำเร็จรูปทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

3.6.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

3.6.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่วมคิด กำหนดความต้องการ 2) ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา 3) ด้านร่วมปฏิบัติ 4) ด้านร่วมติดตามผลและประเมินผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับตามแบบของ Likert Scale ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าระดับคะแนนมี 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 การแปลความหมายข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของข้อมูล ในแบบสอบถามตามตอนที่ 2 โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	การแปลความหมาย
4.51-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.4 แบบสอบถามตอนที่ 3

1) แยกคัดกรอง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ในแต่ละด้าน

2) นำข้อเสนอแนะ ตามข้อ 1 มาแจกแจงความถี่

3) สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ในแต่ละด้าน

3.6.5 การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

1) สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent t-test) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบประชาชนตำบลที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชายกับเพศหญิงกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ในแต่ละด้าน

2) สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 และข้อที่ 3 คือ เปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

3.6.6 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปอิบบยประกอบตาราง

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1) สถิติการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K หมายถึง จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.7.2 สถิติพื้นฐาน

1) ความถี่ (Frequency)

2) ค่าร้อยละ (Percentage) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 102)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P หมายถึง ร้อยละ

f หมายถึง ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N หมายถึง จำนวนความถี่ทั้งหมด

3) ค่าเฉลี่ย (Mean = \bar{x}) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 103)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{x} หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 104)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนคน

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

$\sum X^2$ หมายถึง ผลรวมกำลังสองของคะแนนในกลุ่ม

5) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง 2 กลุ่มใช้ t-test และ 3 กลุ่มใช้ F-test (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็ทดสอบรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé)

5.1 ค่า t-test (Independent sample t-test) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 102)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t หมายถึง ค่าที-เทสต์ (t-test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$

\bar{X}_1, \bar{X}_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

N_1, N_2 หมายถึง จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

$MS_{(b)}$ หมายถึง ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square between Groups)

$MS_{(w)}$ หมายถึง ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square within Groups)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้าอำเภอเชิงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องไว้ ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t (t- distribution)

F แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F (F- distribution)

df แทน ชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)

P แทน ความน่าจะเป็นปฏิเสธสมมติฐาน

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์หาค่าสถิติ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชิงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พระเจ้า อำเภอเขียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเขียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน หัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเขียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมี คุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์โดย คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปากฎตามตารางที่ 4.1-4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	172	58.31
หญิง	123	41.69
รวม	295	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 172 คน คิดเป็น ร้อยละ 58.31 และเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 41.69

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
30-40 ปี	70	23.73
41-50 ปี	117	39.66
51 ปีขึ้นไป	108	36.61
รวม	295	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็น ร้อยละ 39.66 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 36.61 และอายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	147	49.83
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.	94	31.86
อนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป	54	18.31
รวม	295	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 49.83 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 31.86 และระดับอนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 18.31 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏตามตารางที่ 4.4 – 4.8

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	3.34	0.65	1	ปานกลาง
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	3.24	0.60	3	ปานกลาง
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	3.33	0.66	2	ปานกลาง
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	2.82	0.49	4	ปานกลาง
รวม	3.18	0.60	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน	3.39	0.51	2	ปานกลาง
2	เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน	3.37	0.59	3	ปานกลาง
3	เข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน	3.35	0.66	4	ปานกลาง
4	เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน	3.32	0.63	7	ปานกลาง
5	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดกลุ่มปัญหาของหมู่บ้าน	3.31	0.66	8	ปานกลาง
6	เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน	3.40	0.70	1	ปานกลาง
7	เข้าร่วมประชุมเพื่อหาสาเหตุปัญหาของหมู่บ้าน	3.34	0.89	5	ปานกลาง
8	เข้าร่วมประชุมเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน	3.33	0.73	6	ปานกลาง
9	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญปัญหาของหมู่บ้าน	3.30	0.58	9	ปานกลาง
10	เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.29	0.56	10	ปานกลาง
รวม		3.34	0.65	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิบข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน” รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 10 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล”

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
		\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา	3.15	0.56	6	ปานกลาง
2	เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาตำบล	3.17	0.56	5	ปานกลาง
3	เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา	3.35	0.54	3	ปานกลาง
4	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.12	0.64	7	ปานกลาง
5	เข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน	3.38	0.69	2	ปานกลาง
6	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน	3.28	0.62	4	ปานกลาง
7	เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน	3.37	0.69	1	ปานกลาง
8	เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล	3.10	0.50	8	ปานกลาง
รวม		3.24	0.60	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งแปดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน” รองลงมาคือ ข้อ 7 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 8 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่อบต.ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน	3.32	0.64	4	ปานกลาง
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น เทศกาลเข้าพรรษา งานบุญ งานประเพณีต่างๆ	3.34	0.73	3	ปานกลาง
3	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต.	3.37	0.64	1	ปานกลาง
4	มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแผนพัฒนา อบต.	3.35	0.57	2	ปานกลาง
5	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.31	0.63	5	ปานกลาง
6	ร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.	3.30	0.74	6	ปานกลาง
รวม		3.33	0.66	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต.” รองลงมาคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแผนพัฒนา อบต.” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
		\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	2.90	0.74	3	ปานกลาง
2	มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.10	0.46	1	ปานกลาง
3	มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.60	0.51	6	ปานกลาง
4	องค์การบริหารส่วนตำบลเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกๆ ปี	2.68	0.47	4	ปานกลาง
5	มีส่วนร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น	2.62	0.49	5	ปานกลาง
6	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการตัดสินใจลำดับความสำคัญของปัญหาเป็นประจำทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.02	0.27	2	ปานกลาง
รวม		2.82	0.49	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล” รองลงมา คือ ข้อ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการประเมินผลการตัดสินใจลำดับความสำคัญของปัญหาเป็นประจำทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล”

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน ส่วนสถิติ F-test ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ผลการเปรียบเทียบปรากฏดังตารางที่ 4.9-4.14

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วน ตำบลพระเจ้า	เพศ (n=295)					
	ชาย (n=172)			หญิง (n=123)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	3.36	0.62	ปานกลาง	3.32	0.68	ปานกลาง
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	3.29	0.59	ปานกลาง	3.19	0.61	ปานกลาง
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	3.35	0.67	ปานกลาง	3.31	0.65	ปานกลาง
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	2.84	0.48	ปานกลาง	2.80	0.50	ปานกลาง
รวม	3.21	0.59	ปานกลาง	3.15	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีดังนี้

ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

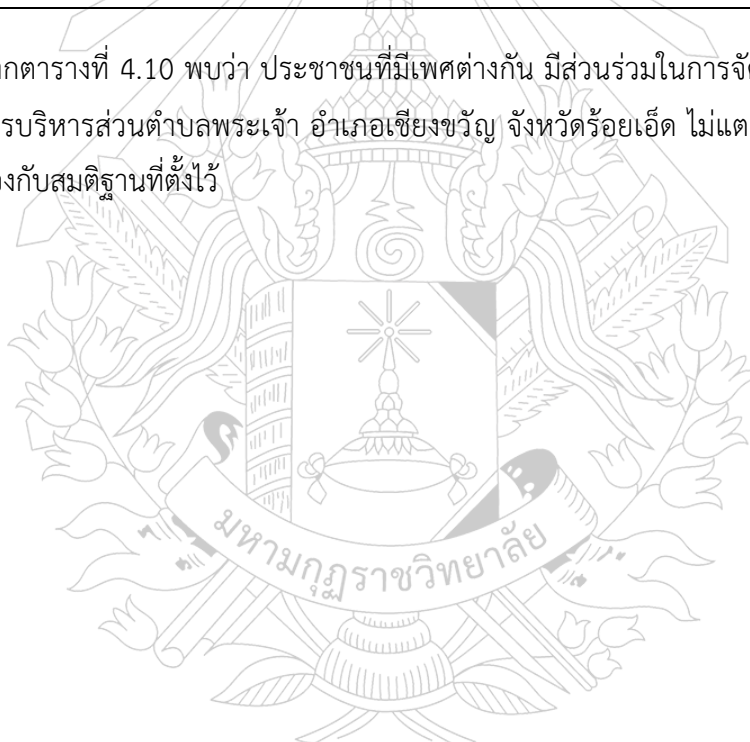
ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วน ตำบลพระเจ้า	เพศ (n=295)				t	p
	ชาย (n=172)		หญิง (n=123)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	3.36	0.62	3.32	0.68	0.97	0.18
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	3.29	0.59	3.19	0.61	0.50	0.48
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	3.35	0.67	3.31	0.65	0.09	0.75
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	2.84	0.48	2.80	0.50	0.62	0.74
รวม	3.21	0.59	3.15	0.61	0.57	0.21

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพระเจ้า	อาชีพ (n=295)					
	30-40 ปี (n=70)		41-50 ปี (n=117)		51 ปีขึ้นไป (n=108)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	3.32	0.66	3.33	0.67	3.37	0.62
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	3.34	0.61	3.25	0.60	3.15	0.59
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	3.33	0.66	3.37	0.68	3.29	0.64
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	2.77	0.51	2.83	0.50	2.86	0.47
รวม	3.19	0.61	3.20	0.61	3.16	0.58

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป, อายุระหว่าง 41-50 ปี, และอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีดังนี้

ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป, อายุระหว่าง 41-50 ปี, และอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ตามลำดับ

ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป, อายุระหว่าง 41-50 ปี, และอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ตามลำดับ

ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป, อายุระหว่าง 41-50 ปี, และอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ตามลำดับ

ที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป, อายุระหว่าง 41-50 ปี, และอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ตามลำดับ

ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมติดตามผล และ ประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นช่วงอายุ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามช่วง อายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป, อายุระหว่าง 41-50 ปี, และอายุระหว่าง 30 - 40 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม
จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพระเจ้า	แหล่งความ แปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน				
		SS	df	MS	F	P
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	1.50	.17
	ภายในกลุ่ม	40.88	292	0.14		
	รวม	41.30	294			
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	0.93	0.11
	ภายในกลุ่ม	87.60	292	0.30		
	รวม	88.16	294			
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	0.68	.75
	ภายในกลุ่ม	93.44	292	0.32		
	รวม	93.88	294			
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.20	0.76	.53
	ภายในกลุ่ม	75.92	292	0.26		
	รวม	76.32	294			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.62	.74
	ภายในกลุ่ม	46.72	292	0.16		
	รวม	46.92	294			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพระเจ้า	อาชีพ (n=295)					
	ประถมศึกษา (n=147)		มัธยมศึกษาหรือ ปวช. (n=94)		อนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป (n=54)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	3.29	0.61	3.35	0.66	3.38	0.68
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	3.27	0.61	3.21	0.59	3.25	0.60
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	3.35	0.67	3.26	0.66	3.40	0.65
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	2.84	0.49	2.72	0.48	2.90	0.50
รวม	3.18	0.59	3.13	0.60	3.23	0.61

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป, ประถมศึกษา, และมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ตามลำดับ.

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีดังนี้

ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป, ประถมศึกษา, และมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ตามลำดับ.

ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อนุปริญญา/ปวส. ขึ้นไป, ประถมศึกษา, และมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ตามลำดับ.

ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับ

ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อนุปริญา/ปวส. ขึ้นไป, ประถมศึกษา, และมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ตามลำดับ

ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ อนุปริญา/ปวส. ขึ้นไป, ประถมศึกษา, และมัธยมศึกษาหรือ ปวช. ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพระเจ้า	แหล่งความแปรปรวน					
	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.34	2	0.17	0.77	.61
	ภายในกลุ่ม	64.24	292	0.22		
	รวม	64.58	294			
2. ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	0.15	0.53	0.61
	ภายในกลุ่ม	81.76	292	0.28		
	รวม	82.06	294			
3. ด้านร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	1.04	0.12
	ภายในกลุ่ม	70.08	292	0.24		
	รวม	70.58	294			
4. ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	0.12	0.63	0.70
	ภายในกลุ่ม	55.48	292	0.19		
	รวม	55.72	294			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.20	0.74	.56
	ภายในกลุ่ม	78.84	292	0.27		
	รวม	79.24	294			

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

**ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ**

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏตามตารางที่ 4.15

**ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ**

ข้อ	ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ	ความถี่
1	อบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมในร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนาท้องถิ่นลงแผนพัฒนาตำบล	16
2	อบต. ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้ประชาชนรู้บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	11
ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา		
1	ควรจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	15
2	อบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล โดยแต่ละปีให้ประชาคมสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล	7
ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมปฏิบัติ		
1	อบต. ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.	16
2	ควรสร้างความร่วมมือกับประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นการพัฒนาบุคคล และความสามัคคีในชุมชน	7
ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล		
1	ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น	18
2	ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณตามแผนพัฒนาของ อบต.	16
รวม		27

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้

ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะโฮง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมในร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนาท้องถิ่นลงแผนพัฒนาตำบล และอบต. ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้ประชาชนรู้บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะโฮง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ได้แก่ ควรจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และอบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล โดยแต่ละปีให้ประชาคมสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล

ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะโฮง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ได้แก่ อบต. ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และควรสร้างความร่วมมือกับประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นการพัฒนาบุคคล และความสามัคคีในชุมชน

ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะโฮง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น และควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณตามแผนพัฒนาของ อบต.

โดยสรุป ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะโฮง จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาดำสามอันดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น อบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมในร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนาท้องถิ่นลงแผนพัฒนาตำบล ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และควรจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน, และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1,123 คน ผู้วิจัยนำจำนวนประชากรมาหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการคำนวณของทาโรยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .91 และแบบสอบถามแบบปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ตอนที่ 3 ใช้การทดสอบค่า t-test และ F-test (One-way ANOVA) ตอนที่ 4 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงและลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.31 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.66 และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 49.83

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่วมคิด กำหนดความต้องการ ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) **ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 10 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล”

2) **ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 8 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล”

3) **ด้านร่วมปฏิบัติ** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต.” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.”

4) **ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล”

5.1.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า

ประชาชนได้เสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น อบต. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมในร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนาท้องถิ่นลงแผนพัฒนาตำบล ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และควรจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งสี่ด้านคือ ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า การมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ร่วมสำรวจและรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้านแต่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเท่าที่ควร โดยเฉพาะการติดตามและประเมินผลร่วมปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนา จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ส.ต.ท. วัชรกร จำปาบุรี** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) **ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีเท่าที่ควร แต่ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผน โดยจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เวทีประชาคมตำบลทำให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าร่วมเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน เพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน ในข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ดวงสมร นามเมือง** (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 6 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน” ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้าได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ร่วมสำรวจและรวบรวมปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ**ขนิษฐา ศรีรินทร์** กล่าวว่า “การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญในกระบวนการบริหาร งานขององค์การเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์การ กำหนดภารกิจและกิจกรรม โดยการนำปัญหาความต้องการ นโยบาย ระเบียบ คำสั่ง ศักยภาพขององค์การ และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ตัดสินใจและวินิจฉัยทางเลือกในอนาคต เพื่อให้้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการและเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์การได้ ดังนั้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชิงขั้วญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ในประเด็นที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน” มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 10 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ประชาชนยังมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเสนอปัญหาความต้องการ การเสนอโครงการที่ผ่านมาเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนนั้นจะเกิดขึ้นจากฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว และประชาชนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ค่อยสนใจที่เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเท่าที่ควร สอดคล้องกับแนวคิดของ**กรมการปกครอง** กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง “การตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคมโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม การเมืองและการบริหาร โดยมีการนำปัญหาความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา และแนวทางการดำเนินงานตามกรอบของจุดมุ่งหมายดังกล่าว แล้วนำกรอบแนวทางการพัฒนามากำหนดรายละเอียดในรูปแบบของแผนงานและโครงการ เพื่อให้แผนงานและโครงการพัฒนาของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและ

แนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ในประเด็นที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล” อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

2) **ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล หรือประชาชนมีส่วนร่วมแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ ให้ประชาชนได้รับรู้ และเห็นความสำคัญของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หรืออาจจะขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงสมร นาเมือง (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน” ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ได้มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจและรับทราบปัญหาความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อที่จะเสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล หรือกำหนดทิศทางการพัฒนา เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล และการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนา โดยจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบได้ทั้งหน่วยงานของรัฐและประชาคม จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ในประเด็นเข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 8 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล” **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ ได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะต่อแผนงานโครงการที่ต้องการพัฒนาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้น และระยะปานกลาง หรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **นิพัทธ์เวช สืบแสง** ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของงานรวม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเองโดยที่กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชนสาเหตุของปัญหาหาวิธีแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

3) ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่วางไว้ หรือมีส่วนร่วมแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนอาจจะไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล หรือภาครัฐอาจจะขาดการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และ สร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้านร่วมปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ปริญญานิกภาพุฑ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตากล้า อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า ประชาชนโดยรวมเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำด้านการปฏิบัติและดำเนินการด้านการ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต.” **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างดี เช่น รักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต. ในวันหยุดราชการหรือวันสำคัญของชาติ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ**ปรัชญา เวสารัชช์** ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา 2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิดแรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะลา จังหวัดยะลา ด้านร่วมปฏิบัติ ในประเด็นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต. อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย คือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.” **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล แม้กฎหมายรัฐธรรมนูญจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคม เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ทุกระดับ แต่ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างก็ยังเป็นเรื่องเฉพาะ และดำเนินอยู่ในวงแคบๆ เป็นบทบาทหน้าที่ของคนเพียงบางกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และยังเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายเฉพาะ สอดคล้องกับแนวคิดของ**นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา** ได้สรุปว่าการมีส่วนร่วมคือ “การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินโครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการ นั้น ๆ ด้วย” ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะลา จังหวัดยะลา ด้านร่วมปฏิบัติ ในประเด็น มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยนต่ำกว่าข้ออื่นๆ

4) ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอยะลา จังหวัดยะลา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของทางราชการ และสื่อต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย และไม่ทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สาเหตุอาจมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายไม่ให้ความสำคัญการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับทางราชการในอดีตไม่ได้ปลูกฝังการมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกับภาครัฐของ

ประชาชนให้เป็นรูปธรรม ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกต้องรอรับการพัฒนาจากภาครัฐที่มีหน้าที่ต้องกำหนดนโยบายและแปลงนโยบายเป็นโครงการมาปฏิบัติเพื่อประชาชนเอง ปัจจุบันมีการกระจายอำนาจให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชน เพื่อประชาชนในท้องถิ่นเอง แต่ประชาชนยังใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพของตนเองเป็นหลักไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ส.ต.ท.วัชรกร จำปาบุรี** ได้วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ดงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล **ที่เป็นชนมืออภิปรายได้ว่า** ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีเท่าที่ควร แต่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีการดำเนินงานโครงการต่างๆเป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ และการพัฒนาตามโครงการพัฒนาท้องถิ่น มีการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้หรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ **กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น** กล่าวว่า การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดผลและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงานโครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ **นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา** ระบุว่า การมีส่วนร่วมคือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พระเจ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการติดตามผล และประเมินผล ในประเด็นที่ว่า “มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล” มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล” **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้าอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องอาศัยกรรมการตรวจรับงานงานโครงการ ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะทางที่มีความรู้ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่จัดซื้อ เช่น ครุภัณฑ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์เกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ **สอดคล้องกับแนวคิดทินพันธุ์ นาคะตะ** กล่าวว่า “การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ คือ ประการแรก การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ประการที่สอง การแปลงเป้าหมายต่าง ๆ ของนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาเป็นแผนงานและโครงการ ประการที่สาม การกำหนดและปรับปรุง ลำดับความสำคัญของการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจและทรัพยากรทางการเงินที่ได้เปลี่ยนแปลงไป และประการที่สี่ การเตรียมพิจารณา วิเคราะห์ ติดตามประเมินโครงการต่าง ๆ ที่จะนำแผนพัฒนาของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ” สอดคล้องกับแนวคิดของ **นิพัทธ์เวช สืบแสง** ได้ให้คำจำกัดความของ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของงานรวม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเองโดยที่กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน การสาเหตุของปัญหาหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา” ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ดำเนินติดตามผล และประเมินผล ในประเด็นที่ว่า “มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล” อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

1) เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ดได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่มีการเลือก

ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นจะเป็นการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัชดาวรรณ ไชยยศ** พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหม่มัน อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2) อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า** กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เปิดกว้างให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ความเสมอ ความเท่าเทียมกันทุกคนไม่มีการเลือกปฏิบัติในการให้เป็นคณะกรรมการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในตรวจสอบการทำงานหรือกระบวนการบริหารงาน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิภรณ์ ศุภเมืองแสน** (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า ประชาชนที่มีแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ขึ้นอยู่กับการส่งเสริมประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบล และการให้ความสนใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการต้องการพัฒนาไปในทิศทางใด ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทุกคนไม่มีการเลือกปฏิบัติ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัชดาวรรณ ไชยยศ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา

เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบ (Fact Findings) ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) **ข้อเสนอแนะโดยรวม** ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ต้องการเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด โดย ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดอบรม สัมมนา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีการติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ การดำเนินงานของ อบต. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการหมุนเวียนกันเป็นกรรมการตรวจการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล โดยแต่ละปีให้ประชาคมสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล

2) **ข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน** ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1 ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ต้องการเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ร่วมคิดกำหนดความต้องการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาตำบล และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและ

มาตรฐานการดำเนินงานและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด พร้อมทั้งนำปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนมาเป็นข้อปรับปรุงในการพัฒนาท้องถิ่น และวางแผนการพัฒนาต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรเร่งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบลให้ประชาชนได้รับทราบ และควรเชิญตัวแทนของประชาชนร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เพื่อจะได้นำผลไปเผยแพร่กับประชาชนหมู่บ้านของตนเอง

2.2 ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ต้องการเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ร่วมจัดทำแผนพัฒนา กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นตามโครงการในแผนพัฒนาตำบล และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้าน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรฐานการดำเนินงาน และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด พร้อมทั้งควรจัดโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรเชิญประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล หรือจะจัดเวทีประชาคมเพื่อรับรองแผนพัฒนาตำบลมติจากประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน

2.3 ด้านร่วมปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ต้องการเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ร่วมปฏิบัติตามแผนพัฒนาตำบล กิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาตำบล และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายใน อบต. ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและมาตรฐานการดำเนินงานการรักษา

ความสะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน/หมู่บ้าน และ พัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ส่งเสริมด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. อย่างต่อเนื่องและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด

2.4 ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหากองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ต้องการเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ร่วมติดตามผล และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. กิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาตำบล และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรรักษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรฐานการดำเนินงาน และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด พร้อมทั้งพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การจัดทำงบประมาณให้สามารถก่อประโยชน์ให้กับชุมชน/หมู่บ้านมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการเป็นตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ส่งเสริมด้านร่วมติดตามผล และประเมินผลและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านร่วมติดตามผล และประเมินผลในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจนถึงระดับมากที่สุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

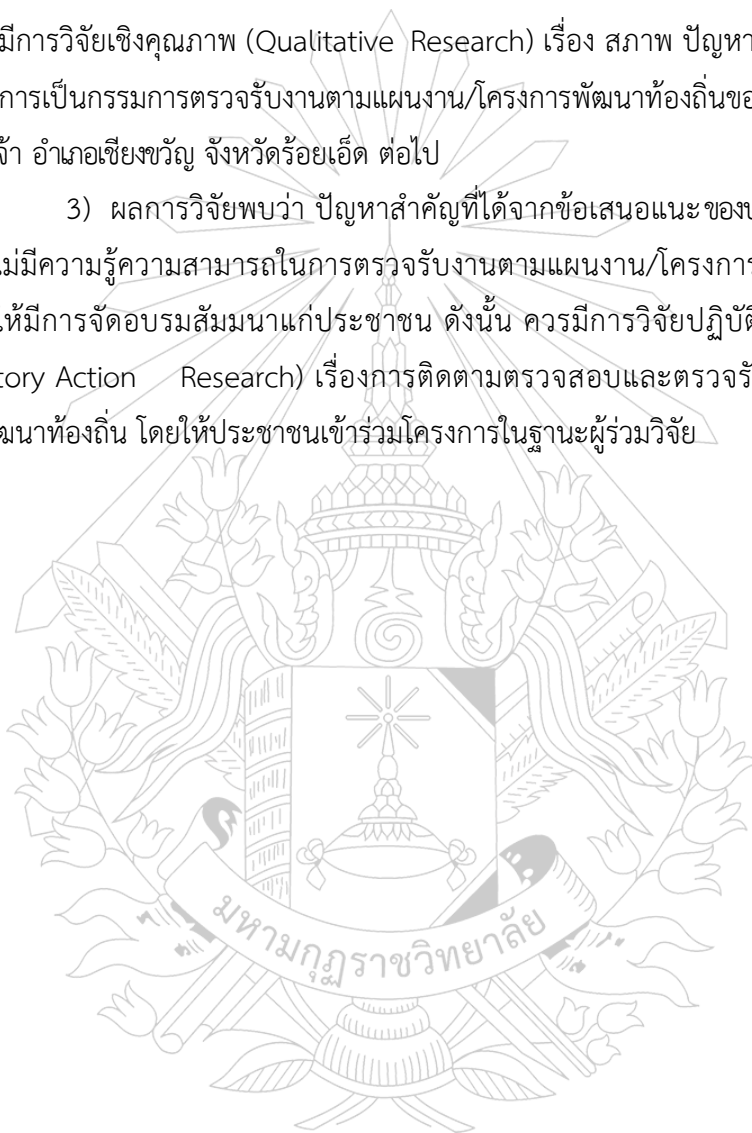
จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ ย จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นสำคัญที่ควรวิจัยต่อไปคือ

1) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏว่า ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วม

ติดตามผลตามกระบวนการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก และนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2) ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนคำถามทั้ง 30 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

3) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่ได้จากข้อเสนอแนะของประชาชน คือ ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ความสามารถในการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น และเสนอแนะให้มีการจัดอบรมสัมมนาแก่ประชาชน ดังนั้น ควรมีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เรื่องการติดตามตรวจสอบและตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการในฐานะผู้ร่วมวิจัย

บรรณานุกรม

- การปกครอง,กรม. (2543). *การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2546). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- _____. (2547). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2547*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- _____. (2548). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548*. กรุงเทพมหานคร : กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. (2543). *คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน, ๒๕๔๓.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท พวงงาม. (2548). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- ขวัญชัย ศิริ. (2551). “*การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลบ้านแหวนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2553) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จีระพรรณ กาญจนะจิตรรา. (2539). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2541). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดุขฎิ อายุวัฒน์. (ม.ป.ป.). *การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2544). *การพัฒนาองค์การและการวางแผน : กรณีศึกษาต่าง ๆ*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทพมงคล เจริญนิช. (2550). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบุ่งหวาย อำเภอมหาชัย จังหวัดอุบลราชธานี*”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ธาดารัตน์ ละเอียด. (2551). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. (2538). *แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- นิพนธ์เวช สืบแสง. (2544). *การมีส่วนร่วมของชาวชนบทในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2527). *กลวิธีในแนวทางวิธีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสฬการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ สินธุดุทัย. (2550). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2538). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิภพ กิตติกาศ. (2550). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ประชาชน ชุมชน: ยุทธศาสตร์หนึ่งประกันคุณภาพการศึกษา”. *วารสารข้าราชการครู*. ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (4 เมษายน 2544) : 42-47.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. (2546). *การบริหารท้องถิ่น*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- รัชดาวรรณ ไชยยศ. (2551). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหม่มน อำเภอยะรัง จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. “รูปแบบการมีส่วนร่วม”. *วารสารวิชาการ*. ปีที่ 5 ฉบับที่ 4 (20 สิงหาคม 2549) : 10-12.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542). *คู่มือปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

- สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานการ
จัดทำแผนพัฒนาตำบล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า.(2538).“ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ
ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2538”. ร้อยเอ็ด : สำนักปลัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลพระเจ้า.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*.
กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า. (2548).“ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548”. ร้อยเอ็ด : สำนักปลัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลเหล่าหลวง. (อัดสำเนา).
- อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. (2524). *การพัฒนาบุคคล กลุ่ม และชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Agbayani. *Sociology : A Text with Adapted Reading*. New York : Oxford University Press,
1999.
- Cohen, J.M. and Uphoff. *The Cornell Rural Development Participation Project*. New York :
Harper & Row, 1966.
- Parson, Talcott. *Structure and Process in Modern Societies*. New York : Printed Hall,
1981.
- Stavenhagen, Rudolpho, *The Administrative Office Management Function*, Boston : Allyn and
Bacon, 1987.
- Weber. *The Theory of Social and Economic Organization* trans. New York : McGraw-
Hill Book Company, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

(1) ดร.ประพิศ โบราณมูล

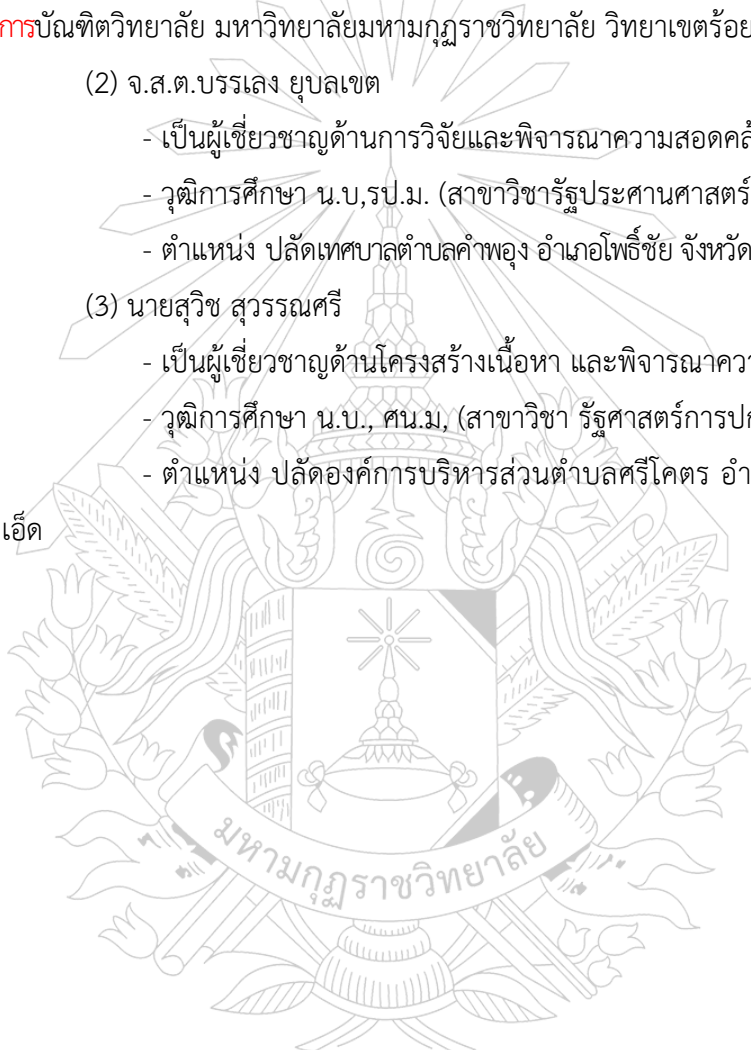
- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและสถิติ และพิจารณาความสอดคล้อง
- วุฒิการศึกษา บธ.บ., กศ.ม. (สังคมศึกษา), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)
- ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปและบริการวิชาการ/กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(2) จ.ส.ต.บรรเลง ยุกุลเขต

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพิจารณาความสอดคล้อง
- วุฒิการศึกษา น.บ,ร.ป.ม. (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)
- ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลคำพอง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

(3) นายสุวิช สุวรรณศรี

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหา และพิจารณาความสอดคล้อง
- วุฒิการศึกษา น.บ., ศน.ม, (สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง)
- ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีโคตร อำเภोजตรूपักตรพิมาน
จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๘๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

ด้วย นายเอกชัย ปราบมนตรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.ประพิศ โบราณมูล

ด้วย นายเอกชัย ปราบมนตรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

มหามกุฏราชวิทยาลัย
(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร จ.ส.ต.บรรเลง ยุบลเขต

ด้วย นายเอกชัย ปราบมนตรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

มหามกุฏราชวิทยาลัย
(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายสุวิษ สุวรรณศรี

ด้วย นายเอกชัย ปราภมมนตรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก จ

ตารางแสดง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อ 1	60.2000	142.2345	.4781	.9175
ข้อ 2	60.3667	134.7920	.8712	.9116
ข้อ 3	60.2333	136.8747	.8278	.9125
ข้อ 4	60.5333	137.3609	.6175	.9158
ข้อ 5	60.3000	136.7690	.7743	.9131
ข้อ 6	60.6667	134.7126	.8242	.9222
ข้อ 7	60.5333	135.3609	.7682	.9311
ข้อ 8	60.4333	141.5644	.4910	.9175
ข้อ 9	60.4333	135.9092	.6542	.9153
ข้อ 10	60.3667	139.4126	.8120	.9132
ข้อ 11	59.9000	140.7828	.6349	.9152
ข้อ 12	60.3333	135.6782	.8732	.9117
ข้อ 13	60.2667	137.0299	.7286	.9138
ข้อ 14	60.4000	138.8690	.7337	.9238
ข้อ 15	60.2000	135.2690	.7961	.9127
ข้อ 16	60.4667	131.7057	.8718	.9513
ข้อ 17	60.5333	132.5333	.7799	.9230
ข้อ 18	60.7000	134.2172	.6610	.9355
ข้อ 19	60.4333	141.5644	.4910	.9175
ข้อ 20	60.4333	135.9092	.6542	.9153
ข้อ 21	60.3667	139.4126	.8120	.9532
ข้อ 22	59.9000	140.7828	.6349	.9252
ข้อ 23	60.3333	135.6782	.8732	.9117
ข้อ 24	60.2667	137.0299	.7286	.9138

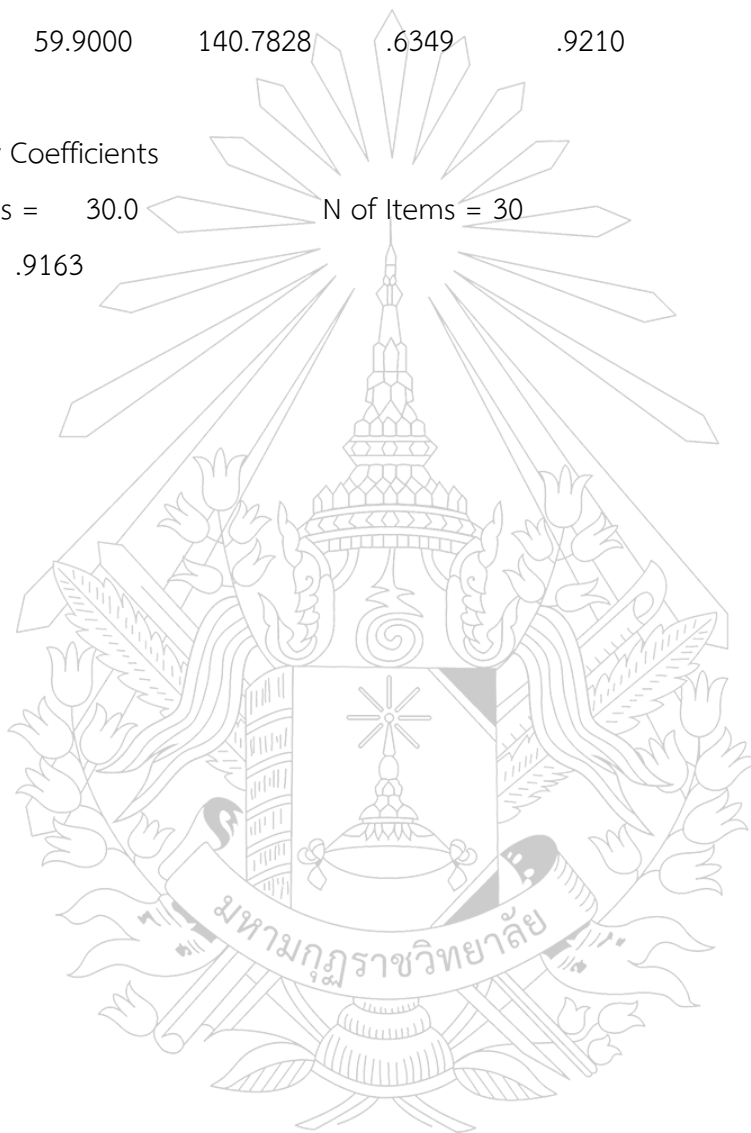
ข้อ 25	60.4000	138.8690	.7337	.9138
ข้อ 26	60.2000	135.2690	.7961	.9127
ข้อ 27	60.2333	136.8747	.8278	.9125
ข้อ 28	60.3667	139.4126	.8120	.9532
ข้อ 29	59.9000	140.7828	.6349	.9252
ข้อ 30	59.9000	140.7828	.6349	.9210

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9163

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า

อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) และช่วยพิจารณาให้ครบทุกข้อด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ด้านร่วมคิดกำหนดความต้องการ				
1.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
2.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปรึกษาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
3.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
4.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านในระดับใด	+1	+1	+1	1
5.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดกลุ่มปัญหาของหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
6.	เข้าร่วมประชุมเพื่อรวบรวมปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
7.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อหาสาเหตุปัญหาของหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
8.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านในระดับใด	+1	+1	+1	1
9.	เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญปัญหาของหมู่บ้านในระดับใด	+1	+1	+1	1
10.	เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ด้านร่วมจัดทำแผนพัฒนา				
1.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับใด	+1	+1	+1	1
2.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาตำบล มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
3.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนามาก น้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
4.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับแผนงานในการจัดทำ แผนพัฒนาตำบลในระดับใด	+1	+1	+1	1
5.	ท่านเข้าร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมของหมู่บ้านมากน้อย เพียงใด	0	+1	+1	.67
6.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับโครงการ/กิจกรรมของ หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	0	+1	+1	.67
7.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการ/กิจกรรมของ หมู่บ้านในระดับใด	+1	+1	+1	1
8.	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลในระดับใด	+1	+1	+1	1
	ด้านร่วมปฏิบัติ				
1.	ท่านให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรมที่อบต.ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชนใน ระดับใด	+1	+1	+1	1
2.	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น เทศกาลเข้าพรรษา งานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
3.	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดให้มีการรักษาความ สะอาดถนน ทางน้ำ ที่สาธารณะและการกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลภายใน อบต.ในระดับใด	+1	+1	+1	1

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
4	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการพัฒนากลุ่ม อาชีพตามแผนพัฒนา อบต. ในระดับใด	+1	+1	+1	1
5	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
6	ท่านร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ของ อบต.ในระดับใด	0	+1	+1	.67
ด้านร่วมติดตามผล และประเมินผล					
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับใด	+1	+1	+1	1
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับใด	+1	+1	+1	1
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตาม แผนงาน/โครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
4	องค์การบริหารส่วนตำบลเชิญท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลทุกๆ ปีในระดับใด	+1	+1	+1	1
5	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการประชาคมเพื่อประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นในระดับใด	+1	+1	+1	1
6	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการตัดสินใจลำดับ ความสำคัญของปัญหาเป็นประจำทุกครั้งที่มีการจัดทำ แผนพัฒนาตำบล	+1	+1	+1	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายเอกชัย ปราบมนตรี
วัน/เดือน/ปีเกิด	7 ธันวาคม 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน	51 หมู่ที่ 12 ตำบลพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านพระเจ้า อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนชัตติยวงษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
ระดับอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ศิลปศาสต์บัณฑิต (สาขารัฐศาสตร์))
อาชีพ	รับราชการ
ตำแหน่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	สำนักงานจังหวัดนครพนม

